

UMniverzum

Interna revija Univerze v Mariboru

ŠTEVILKA 3 | FEBRUAR 2017

**KNJIŽNE
NOVOSTI**

ZAPOROŠCI

GEOGRAFIJA KAKOVOSTI

KOLOFON

Odgovorna urednica

Vanja Borovac

Uredniški odbor

Lidija Novak

Petra Štraus

Lektoriranje

Miha Rubin

Fotografije

Mediaspeed.net

Shutterstock

Arhiv UM

Oblikovanje in grafična priprava

Smiljan Pintarič

Tisk

Rolgraf, d. o. o.

Naklada

2.000 izvodov

Izdajatelj

Univerza v Mariboru

Slomškovo trg 15

2000 Maribor

ISSN 2463-9303

Vabimo vas k ustvarjanju prihodnjih številčk revije. Predloge zbiramo na e-naslovu: enovice@um.si

NAVODILA za pripravo člankov:

- Prispevek brez fotografij, ki je dolg 2 strani – 12.500 znakov s presledki
- Prispevek brez fotografij, ki je dolg 1 stran – 6250 znakov s presledki
- Za vsako dodano fotografijo odštejete spodaj določeno število znakov:
 - Fotografija širine treh stolpcev – 2700 znakov
 - Fotografija širine dveh stolpcev – 1700 znakov
 - Fotografija širine enega stolpca – 750 znakov
 - Fotografije naj bodo ločljivosti vsaj 300 dpi

Vljudno prosimo, da ima vsak članek, ki nam ga posredujete, tudi naslov in morebitne podnaslove ter 1000 znakov povzetka za prevod v angleški jezik.

UVODNIK

Kako sveže je odpreti nov bel list in pripraviti novo številko naše revije UMniverzum. Vsa-kokrat pripravite še zanimivejše prispevke. Tako bo kar veselje prebirati, kaj pripravljate novega in kaj ste že dosegli.

Osrednja tema je tokrat kakovost našega dela. Pogovor z izr. prof. dr. Lučko Lorber, prorektorico za kakovost na univerzi, ki je v dveh mandatih uspela vzpostaviti sistem preverjanja kakovosti za pripravo akreditacij. Ker to vključuje vse nas, verjamem, da boste z zanimanjem prebrali, kako je ta sistem nastal in kako se bo razvijal.

V minulem letu je kar 20 naših raziskovalcev in pedagogov prejelo visoka državna in mednarodna priznanja. Grez za izjemno bero uspehov in nekaj smo jih poskusili ujeti tudi v tokratni številki. Med velike mednarodne uspehe sodi tudi dosežek prof. dr. Gorazda Meška iz Fakultete za varnostne vede, ki je postal v minulem letu predsednik Evropskega kriminološkega združenja. Objavljamo še nagrajence ob Rektorjevem dnevu in dnevih fakultet. Čestitamo vsem, ki ste se v minulem letu še posebej izkazali.

Rubrika novih knjižnih izdaj je vse bolj pestra. Želimo, da ste seznanjeni z novostmi, ki jih izdajajo naši profesorji in raziskovalci. V letošnjem študijskem letu je zaživela Univerzitetna založba, ki je že izdala kar lepo zbirko naših publikacij in odslej jih boste lahko sproti spremljali.

Zanimivo in predvsem za mlajše morda povsem novo razmišljanje nam ponuja prof. dr. Šime Ivanjko, ki je obudil spomin na nastanek naše univerze. Malce humoren zapis o »zaporožcih« bo osvežil naš spomin na dogajanje pred 40-imi leti. Veseli bomo, če se bo še več naših profesorjev odločilo in nam pripravilo prispevke o nastajanju univerze, da ne bo preveč spominov utonilo v pozabo.

Tudi tokrat smo našo revijo popestrili s fotoreportažami, saj je med teksti prijetno spočiti oči na fotografijah. Na koncu revije imamo fotoreportažo s turističnega obiska Univerze Princeton, ene izmed najboljših in najprestižnejših ameriških in svetovnih univerz, ki izobražuje študente predvsem za prevzem vodilnih funkcij.

Na koncu še povabilo k sodelovanju. Ne glede na roke za oddajo nam lahko pošljete, kar ste pripravili – če ne bo za tekočo številko, pa bo zanesljivo za prihodnjo! Od zdaj naprej vsakič objavljamo podatke o pripravi člankov kar v kolofonu, da bodo pri roki. Novost so povzetki člankov v angleškem jeziku za gostujoče profesorje in študente.

➤ Vanja Borovac

**4 POGOVOR S PROREKTORICO ZA KAKOVOST
IZRED. PROF. DR. LUČKA LORBER**

Izr. prof. dr. Lučka Lorber, prorektorica za kakovost na UM, je utemeljila na univerzi zelo pomembno področje kakovosti in evalvacij.

**9 PREJEMNIKI NASLOVOV, PRIZNANJ IN NAGRAD
UNIVERZE V MARIBORU ZA LETO 2016**

Rektorjev dan 25. 1. 2017

**11 PROF. DR. GORAZD MEŠKO NA ČELU
EVROPSKEGA KRIMINOLOŠKEGA ZDRUŽENJA**

Pogovor s prof. dr. Gorazdom Meškom, prodekanom Fakultete za varnostne vede

14 RAZISKAVE V DOBRO BOLNIKOV

Medicinska fakulteta Univerze v Mariboru se ponaša s številnimi raziskovalnimi projekti in programi, v katerih so predvsem raziskovalci mlajše generacije bodisi nosilci bodisi sodelavci v velikih mednarodnih raziskavah.

**16 MISLIM, DA JE MEDICINSKA FAKULTETA
NA PRAVI POTI**

Prof. dr. Breda Pečovnik Balon, predstojnica Katedre za interno medicino na mariborski medicinski fakulteti, je ob dnevu Univerze v Mariboru septembra 2016 postala zaslužna profesorica UM ...

**18 KOMISARKA VIOLETA BULC IN DRUGI GOSTI
O UBERJU NA PRAVNI FAKULTETI UM**

Pravna fakulteta Univerze v Mariboru je organizirala dobro obiskano okroglo mizo na temo platformne ekonomije z uglednimi gosti.

20 DUH ZAPOROŠČEV NA UNIVERZI IZGINJA

**21 HUMANITARNO OBARVAN
ZAČETEK ŠTUDIJSKEGA LETA**

Od oktobra pa vse do konca koledarskega leta 2016 je Študentski svet Univerze v Mariboru deloval tudi na humanitarnem področju. Izvedli smo tri velike projekte, s katerimi smo pomagali socialno ogroženim študentom in otrokom, ter organizirali krvodajalske akcije.

23 KNJIŽNE NOVOSTI

UNIVERZITETNI UČBENIK EKONOMIKA PODJETJA ZA NOVE GENERACIJE	23
TRILOGIJA 'NEHAJTE SOVRAŽITI SVOJE OTROKE IN VNUKE' (2016)	23
NOVE IZDAJE UNIVERZITETNE ZALOŽBE	24

25 NOVICE

VRHUNSKI ZNANSTVENI DOPRINOS DVEH REDNIH PROFESORJEV FAKULTETE ZA ORGANIZACIJSKE VEDE UNIVERZE V MARIBORU 25

REDNI PROFESOR DR. IZTOK PODBREGAR JE SKUPAJ Z IZREDNO PROFESORICO DDR. TEODORO IVANUŠA PRI ZALOŽBI BENTHAM BOOKS IZDAL ZNANSTVENO MONOGRAFIJO Z NASLOVOM »THE ANATOMY OF COUNTERINTELLIGENCE: EUROPEAN PERSPECTIVE« 25

REPOZITORIJ UKM 26

PRVA ZAGOVORA MAGISTRSKEGA DELA ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA 2. STOPNJE Zdravstvena nega – smer Urgentna stanja v zdravstvu 28

DAN MEDICINSKE FAKULTETE 29

PRENOS ZNANJA V GOSPODARSTVO, PRILOŽNOSTI IN POMANJKLJIVOSTI 30

SODELOVANJE FAKULTETE ZA ORGANIZACIJSKE VEDE S FRAPORTOVO LETALSKO AKADEMIJO 31

DAN PRAVNE FAKULTETE 32

FAKULTETA ZA STROJNIŠTVO JE PRAZNOVALA DAN FAKULTETE 33

DAN FAKULTETE ZA TURIZEM 34

PODELITEV PRIZNANJ FAKULTETE ZA LOGISTIKO 34

NA UNIVERZI V MARIBORU SMO S TEKMOVALNIM SREČANJEM IN SPREJEMOM POČASTILI LEONA ŠTUKLJA 36

DAN FERI 2016 37

39 FOTOREPORTAŽA Z UNIVERZE PRINCETON, NEW JERSEY, ZDA

POGOVOR S PROREKTORICO ZA KAKOVOST IZRED. PROF. DR. LUČKO LORBER

➤ VANJA BOROVIČ

Izr. prof. dr. Lučka Lorber, prorektorica za kakovost na UM, je utemeljila na univerzi zelo pomembno področje kakovosti in evalvacij. S tem se tudi zaposleni srečujemo vse pogosteje, saj sodelujemo v evalvacijah in korigiramo postopke na podlagi evalvacij. V dveh mandatih na mestu prorektorice je bilo narejenega veliko dela in na UM smo pripravljene na postopke akreditacij programov in univerze, ki nas čakajo v prihodnosti.

Z ustanovitvijo oddelka za kakovost in trajnostni razvoj se je UM končno približala tudi evropskim univerzam, ki imajo že desetletja uveljavljen sistem preverjanja kakovosti dela. Kako se je oddelek prijel na UM?

Leta 2011 je bila v vodstveno ekipo imenovana prorektorica za razvoj kakovosti in izbrana sta bila dva strokovna sodelavca z željo, da se okrepi zagotavljanje kakovosti na Univerzi v Mariboru (UM). V prvem obdobju

smo svoje delo usmerili na spremljanje evropskih smernic zagotavljanja kakovosti, ki jih je oblikovalo Evropsko združenje univerz (EUA), in poznavanje meril za evalvacijo in akreditacijo, ki so bila sprejeta na Nacionalni agenciji za kakovost visokega šolstva (NAKVIS). UM je bila pobudnica Resolucije o zavezanosti slovenskih univerz razvoju kulture kakovosti, ki so jo marca 2012 podpisali rektorji vseh slovenskih univerz. Sodelavci za področje kakovosti so vodstvu univerze v skladu z vizijo in poslanstvom Univerze v Mariboru nudili vso strokovno podporo pri oblikovanju in sprejemanju Strategije razvoja Univerze v Mariboru 2013–2020. V takratnem obdobju smo želeli ustanoviti Center za razvoj kakovosti, ki bi lahko z določeno mero samostojnosti vplival na razvoj kakovosti in tudi nadziral izvajanje meril za doseganje kakovosti. Žal do formalne ustanovitve Centra za razvoj kakovosti nikoli ni prišlo.

Leta 2015 je rektor UM prof. dr. Igor Tičar močno okreplil Oddelek za kakovost in trajnostni razvoj (OKTR), ki danes šteje pet sodelavcev. Rektor želi z razvojem mehanizmov za spremljanje kakovosti okrepiti prepoznavnost univerze med študenti in njihovimi starši ter delodajalci, zlasti iz gospodarstva; spodbujati aktivnosti za prepoznavnost univerze v mednarodnem prostoru; utrditi vlogo univerze kot trajnostne in družbeno odgovorne institucije ter zagotoviti razvoj internega sistema kakovosti. In to nam v veliki meri tudi uspeva, zaradi dane podpore s strani vodstev fakultet, aktivne vloge študentov in članov Komisije za ocenjevanje kakovosti (KOKU). V okviru oddelka pripravljamo izobraževanja za zaposlene, kjer skladno z Erevanskim komuniquejem posebej poudarjamo kakovost, pedagoške novosti in pomen učenja ter poučevanja, organizirani pa so tudi dogodki o vsebinah, ki jih zaposleni potrebujejo pri svojem delu. Vso podporo in usmeritve delu oddelka nudi

tudi Strateški svet za trajnostno in družbeno odgovorno univerzo.

Že dalj časa poteka na UM sistem evalvacij in samoevalvacij. Kako se je prijel? Ali je zaznati tudi učinke evalvacij?

Fakultete, Univerzitetna knjižnica Maribor (UKM) in Študentski domovi (ŠD) od leta 2000 vsako leto izvedejo samoevalvacijo in pripravijo poročila s področja kakovosti. Glavni namen je ocena stanja in priprava izboljšav v skladu s Poslovnikom kakovosti UM in Pravilnikom o ocenjevanju kakovosti na UM. Samoevalvacijsko poročilo pripravi samoevalvacijska komisija na ravni študijskega in raziskovalnega programa v okviru posamezne organizacijske enote, na ravni fakultet, UKM in ŠD ali na ravni univerze. Samoevalvacijski cikel se na ravni članice univerze zaključi, ko se programske samoevalvacije vgradijo v samoevalvacijo na fakultetni/univerzitetni ravni (institucionalna samoevalvacija). Pomembno vlogo v procesu evalvacije kakovosti imajo študenti. Predlogi ukrepov izboljšav so pripravljene na osnovi analize zadovoljstva diplomantov in študentov s študijem in pogoji za študij na UM. V skupnem poročilu o institucionalni samoevalvaciji so povzetki samoevalvacijskih poročil dopolnjeni s pregledi dela skupnih služb in vodstva. Prav je, da poudarim, da je odgovorna oseba za zagotavljanje kakovosti na univerzi rektor, za kakovost na fakulteti odgovarja dekan, v Univerzitetni knjižnici in Študentskih domovih pa direktorici.

Priprava priporočil za odpravo pomanjkljivosti je pomemben del samoevalvacijskega procesa. Senati članic in dekani ter direktorici na osnovi samoevalvacijskih in evalvacijskih poročil sprejmejo načrt ukrepov za odpravo ugotovljenih slabosti in sproti spremljajo njihovo uresničevanje. Vodstvo UM v tem mandatu posveča izjemno veliko

pozornosti dvigu kakovosti, res pa je, da se z izgradnjo sistema odkrivajo nepravilnosti in neodgovornost posameznikov, kar je bilo prej velikokrat očem prikrito. Ali smo z delom pri koncu? Ne, skrb za kulturo kakovosti je permanentni proces, ki se ne zaključi in temelji na odgovornosti vsakega od nas.

Rangiranje univerz je precej kompleksno področje, odvisno od številnih faktorjev. Pri določenih ocenjevalcih že sodimo med najboljše, drugod se šele prebijamo.

Univerza v Mariboru se zaveda vedno večjega pomena svoje mednarodne prepoznavnosti in zato sodeluje pri različnih mednarodnih lestvicah razvrščanja univerz. Tako pridobivamo izkušnje, na kakšen način tuje institucije merijo kakovost visokošolske dejavnosti, katere indikatorje izberejo in pod kakšnimi pogoji se razvijajo univerzitetni sistemi v drugih okoljih. Prav gotovo je skrb za kakovost večplastna, ena izmed oblik je tudi, v kakšni luči nas vidijo drugi. Times (Times Higher Education World University Rankings) ocenjuje, kako uspešne so univerze pri uresničevanju svojega temeljnega poslanstva – pri poučevanju, raziskovanju, vplivu objavljenih del, prihodkih iz sodelovanja z industrijo in mednarodnem sodelovanju. Rezultati razvrščanja in analiz so namenjeni študentom, akademikom, univerzitetnim voditeljem, industriji in predstavnikom vlad. UM je na Timesovi lestvici 2016–2017 najboljše uvrščena univerza v Sloveniji. QS (Quacquarelli Symonds) World University Rankings spada med najbolj obiskane spletne strani z informacijami o univerzah. Univerze vrednotijo na osnovi ugleda univerze v akademski skupnosti in pri zaposlovalcih, razmerja med številom učiteljev in študentov, števila citatov na učitelja, deleža študentov iz tujine in deleža učiteljev iz tujine. V letu 2016 se je na QS svetovno lestvico prvič uvrstila tudi Univerza v Mariboru. UM je prisotna tudi pri projektu GreenMetric World University Ranking, ker se je odločila, da bo aktivno spremljala in dolgoročno načrtovala svoje okoljske vplive in trajnostni razvoj. Na ta način tudi promoviramo koncept zelenega kampusa in prizadevanja

univerze za učinkovito rabo energije, borbo proti klimatskim spremembam in spodbujanje trajnostno naravnega transporta. Webometrics Ranking of World Universities je najcelovitejša lestvica razvrščanja in ocenjuje vse univerze na svetu, ki imajo na spletu svojo domačo stran. Cilji snovalcev lestvice so spodbujanje prisotnosti univerz na spletu, podpora pobudi za odprt dostop in spodbujanje prenosa rezultatov znanstvenega in kulturnega delovanja univerz na celotno družbo.

Kako poteka sodelovanje s komisijo za kakovost univerze? Ali oddelek in komisija delujeta usklajeno?

Univerza v Mariboru je začela z razvojem področja kakovosti pred 20-imi leti (leta 1997), ko je samoiniciativno ustanovila posebno komisijo, ki se od leta 2003 imenuje Komisija za ocenjevanje kakovosti univerze (KOKU) in je stalna komisija Senata UM. Naš oddelek aktivno sodeluje tako s KOKU kot Komisijo za trajnostni in družbeni razvoj Senata UM. Strokovna gradiva, ki jih oddelek pripravi, se posredujejo v sprejem oz. odločanje vsem organom UM (rektor, senat, upravni odbor, študentski svet). S predsednikom KOKU prof. dr. Francijem Čušem imava skupni cilj, vzpostavljati učinkovitega notranjega sistema kakovosti z namenom dviga kakovosti visokošolske dejavnosti in zaupanja članic v krepitve kulture kakovosti, tudi na osnovi permanentnih samoevalvacij, ki so podlaga odločitvam tako na senatih članic kot organih UM. Sistem strokovnih notranjih institucionalnih evalvacij predstavlja tudi osnovo za oblikovanje predloga notranjih evalvacij študijskih programov UM v skladu s sprejeto novelo ZVIS.

V decembru je stopila v veljavo novela Zakona o visokem šolstvu. Kaj nam prinaša novega?

Razlog za sprejem novele Zakona o visokem šolstvu sta bili odločbi Ustavnega sodišča RS o neustavnosti določb ZVIS in Uredbe o javnem financiranju visokošolskih in drugih zavodov ter v zvezi z opredelitvijo javne službe. Prav tako je bilo treba zagotoviti nemoteno delovanje Nacionalne agencije

za kakovost v visokem šolstvu (NAKVIS) in urediti transnacionalno izobraževanje (TNI). Drugače povedano, novela ZVIS naj bi uredila področja financiranja, kakovosti in internacionalizacije. Žal nihče od deležnikov s sprejetimi rešitvami ni v celoti zadovoljen. In zakaj ne? S predvidenim načinom financiranja se močno odmikamo od ciljev financiranja, ki jih definira NPVŠ 2011–2020. Predvideno financiranje ne upošteva v dovolj veliki meri kazalnikov kakovosti in ne dodeljuje razvojnih sredstev, ki bi omogočala strukturne spremembe znotraj univerze. Prav tako z novelo ZVIS ni zaupana akreditacija študijskih programov univerzam samim, še več, uvedene so 5-letne institucionalne akreditacije, ki za tako velike univerze, kot je naša, pomenijo permanentni proces evalviranja institucije za potrebe akreditacije. Tudi dejstvo, da je trenutna privlačnost našega visokošolskega prostora v primerjavi z drugimi evropskimi državami na izjemno nizki ravni, ni prepričalo strokovne javnosti, da bi sprejela nacionalne in institucionalne ukrepe za povečanje internacionalizacije slovenskega visokošolskega prostora. Nacionalni strateški dokument, ki ga je sprejel parlament RS, se tako ne izvaja v dovolj veliki meri, zamujajo se roki in ob sprejemanju proračuna to isto zakonodajno telo ne zagotovi sredstev za izvajanje sprejetih politik. Novela je zagotovila nemoteno financiranje visokega šolstva v letu 2017 in delovanje NAKVIS. Na MIZŠ so že v pripravi izhodišča za novo visokošolsko zakonodajo, ki bodo predstavljena v začetku tega leta.

Med področji, za katere skrbi oddelek za kakovost, je tudi skrb za trajnostni razvoj. Kakšne akcije načrtujete v tem letu?

Tudi v letu 2017 bo posebna pozornost namenjena uresničevanju Strategije trajnostno in družbeno odgovorne univerze, ki je bila sprejeta leta 2012. Na tem področju dela so bile ustanovljene delovne skupine, ki si prizadevajo ustvariti družini prijazno univerzo, zadovoljstvo na delovnem mestu, zelena delovna mesta, vzpodbuditi telesno aktivnost in trajnostno mobilnost, ozeleniti mesto in univerzo ter udeležiti sprejeti

Etični kodeks UM. Sodelujemo z Unicefom, vključeni smo v mrežo Varnih točk in še bi lahko naštevali. Z namenom spremljanja in odločanja na tem področju je bila leta 2016 ustanovljena Komisija za trajnostno in družbeno odgovorno univerzo Senata UM.

Na področju trajnostne in družbeno odgovorne univerze smo začeli tudi z aktivno participacijo pri revitalizaciji starih industrijskih con Maribora. V sodelovanju z arhitekti in Mestno občino Maribor je Univerza v Mariboru pripravila predlog reindustrializacije nekoč največjega slovenskega industrijskega mesta. Tudi zato je Univerza v Mariboru v letu 2015 pristopila k podpisovanju sporazumov z lokalnimi skupnostmi in drugimi gospodarskimi ter visokoškolskimi institucijami.

Prav tako bomo nadaljevali z aktivnostmi v mednarodnem prostoru na področju trajnostnega razvoja, kjer preko zveze Copernicus udejanjamo mednarodne dobre prakse in sprejete direktive, ki stremijo k zelenemu, odgovornemu in zavestnemu odločanju. Prav tako na oddelku razvijamo indikatorje kakovosti TDOU (GreenMetric, EMAS – indikatorji okoljskega vpliva).

Nov projekt na vašem področju je tudi Vzhodna.si. Podpisali ste sporazume o sodelovanju s številnimi institucijami in tudi občinami. Zadnja akcija je bil sejem raziskovalnih dosežkov UM v Poslovni coni Tezno. Kako ste zadovoljni z razvojem tega projekta in kaj lahko pričakujemo letos?

Vzhodna.si je spletno razvojno središče kohezijske regije Vzhodna Slovenija. Omogoča in vzpodbuja partnerstva posameznikov, podjetij in ustanov z razvojnimi in inovativnimi potenciali za prenos razvojnega aplikativnega znanja v okolje in pridobivanje evropskih sredstev v okviru vzhodne kohezijske regije. Univerza v Mariboru, kot največja raziskovalna institucija v vzhodni Sloveniji, s spletnim središčem Vzhodna.si prevzema pobudo za oblikovanje razvojnih partnerstev. Slednja zagotavljajo pretok znanj, ki jih podjetja potrebujejo pri razvojnih projektih, in podporo pri zagotavljanju evropskih sredstev vzhodne kohezijske regije. V okviru programa Inovativne odprte tehnologije (IOT) Univerza v Mariboru udejanja partnerstva za perspektivna tehnološka področja, ki bodo podprta z evropskimi sredstvi v okviru kohezijskih regij. Komunikacija

z okoljem poteka preko spletnih družbenih omrežij Facebook in Twitter. V zadnji fazi bosta sledila vključitev v mednarodne mreže razvojnih baz in prenos dobre prakse v druga okolja (Podonavska, Alpska in Jadransko-Jonska makroregija). S tem bi podjetjem omogočili neposreden stik z mednarodnimi razvojnimi bazami in neposredno vzpostavitev partnerstev z razvojnimi subjekti v mednarodnem prostoru.

Opravljali ste že kar nekaj funkcij v državni upravi, od državne sekretarke za visoko šolstvo do zdaj predsednice Sveta RS za visoko šolstvo. Izkušnje, ki jih zagotovo lahko prenašate tudi v delovanje univerze?

Res je, v preteklih letih se je nabralo precej izkušenj tako pri sodelovanju na področju razvoja slovenskih univerz kot pri vzpostavljanju kakovosti v evropskem visokoškolskem prostoru. K sodelovanju na Univerzi v Mariboru sem bila povabljena leta 1993, ko je bil sprejet Zakon o visokem šolstvu (ZVIS) in je univerza pristopila k vzpostavljanju enovite pravne osebe. Ob uveljavitvi ZVIS (1. 1. 1994) smo na UM v študijskem letu 1993/94 imeli 5 fakultet, 1 visoko in 1 višjo šolo, tj. 7 članic. Študentov je bilo 11.717 ali 29 % vseh slovenskih študentov. Danes je naša univerza regionalna univerza s 17-imi fakultetami in Univerzitetno knjižnico Maribor ter Študentskimi domovi, vpisanih imamo manj kot 15.000 študentov. Kljub velikim institucionalnim spremembam se UM še vedno spopada z vprašanji institucionalne avtonomije, ki obsega področje razvoja tako znanstvenoraziskovalne kot izobraževalne in umetniške dejavnosti, financiranja, kadrovskega razvoja in notranje organiziranosti. Prav gotovo je ključna razvojna sprememba, da je univerza na osnovi strateških nacionalnih dokumentov, Nacionalnega programa visokega šolstva (NPVŠ) 2011–2020 in Raziskovalne in inovacijske strategije Slovenije (RISS) 2011–2020, sprejela celovito strategijo svojega razvoja do leta 2020 in opredelila svoje poslanstvo znanstvenoraziskovalne institucije. Svojo razvojno politiko udejanja z akcijskim načrtom, ki ga izvajajo fakultete, UKM in ŠD v okviru svojih letnih progra-

mov dela. Poudariti želim, da je zavedanje o pomenu celovitosti naše univerze dozorelo, vedno tesneje se prepleta sodelovanje raziskovalcev pri skupnih projektih, sprejemajo se skupne odločitve pri evalviranju dela zaposlenih oz. habilitacijskih kriterijih, odloča se o financiranju skupnih razvojnih nalog ob permanentni skrbi za razvoj notranjega sistema zagotavljanja kakovosti ter dvigu mednarodne prepoznavnosti naše univerze. Ta proces se bo nadaljeval z rednimi razpravami na vseh organih univerze in članic ter bo osnova za oblikovanje strategije razvoja univerze do leta 2030.

Svet RS za visoko šolstvo je še vedno pomemben organ države, vendar se je njegova funkcija v zadnjih letih spreminjala. Za katera področja zdaj skrbi svet in v katero smer gre njegovo delovanje?

Svet RS za visoko šolstvo kot posvetovalni organ deluje pri Vladi Republike Slovenije. Njegova glavna naloga je, da svetuje pri strokovnih izhodiščih in oblikovanju nacionalnega programa visokega šolstva ter pripravi in spremljanju zakonov, ki vplivajo na razvoj visokega šolstva. V zadnjem času svet pri svojem delu tesno sodeluje s Svetom za znanost in tehnologijo RS in Agencijo RS za kakovost v visokem šolstvu. V januarju 2017 pripravljamo skupno sejo obeh svetov, saj smo pri pripravi izhodišč novega systemskega zakona o visokem šolstvu in raziskovalno-razvojni (inovacijski) dejavnosti uspeli združiti ključne poglede, ki izhajajo iz NPVŠ 2011–2020 in RISS 2011–2020. Pri tem še vedno ostaja odprta možnost vzporedne priprave dveh ločenih zakonov. Z novo zakonodajo želimo urediti nujno povezanost raziskovalnega in izobraževalnega dela na univerzah ter jasno opredeliti poslanstvo javnih raziskovalnih institutov. Nedvoumno je treba izenačiti avtonomijo obeh vrst javnih raziskovalnih organizacij in utrditi njihov medsebojni odnos. Pomembni faktorji so tu opredelitev javne službe, plačni sistem in status raziskovalcev ter specifičen položaj raziskovalno-izobraževalnih institucij v kontekstu omejujočega »Zakon o zavodih«. Vsi se še kako zavedamo, da je realizacija

zakonskih sprememb možna le ob dodatnih materialnih sredstvih, ki bodo dvignila raven in obseg upadajoče znanstveno-raziskovalne in posledično tudi razvojno-inovativne dejavnosti RS! NPVŠ jasno definira cilj, da je treba povečati skupna sredstva za visokošolsko dejavnost do leta 2020 skupaj 2,5 % BDP, od tega 2 % BDP iz proračunskih sredstev. Žal se temu cilju ne približujemo na način, kot ga definira NPVŠ. Treba je vztrajati tudi pri zapisanih ciljnih Raziskovalne in inovacijske strategije Slovenije (RISS) iz leta 2011, ki predvideva vsakoletni dvig vlaganj v temeljno/aplikativno znanstveno dejavnost (torej sredstva za ARRS), cilj RISS = vlaganje 1,5 % BDP javnih sredstev v raziskave in razvoj. Slovenski visokošolski in raziskovalni prostor že par desetletij ni doživel resnih sis-

temskih sprememb. Vse od leta 1993 se za področje visokega šolstva le novelira takrat sprejeti Zakon o visokem šolstvu. Oba strateška dokumenta NPVŠ 201–2020 in RISS 2011–2020 ponujata vrsto smelih sistemskih sprememb, ki so nujne, če želimo, da Slovenija ostane na zemljevidu držav, kjer je znanje vrednota in osnova zdravega družbenega in gospodarskega razvoja.

Poleg vsega ste tudi raziskovalka in pedagoginja na področju geografije. Kako je zdaj z vašim področjem, ali vam ostane še kaj časa tudi za geografijo?

Moje pedagoško in raziskovalno delo je primarno in poteka na Oddelku za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Mariboru. Naš oddelek je eden izmed fakultetnih oddelkov in

LUČKA LORBER

prorektorica za razvoj kakovosti,
2011 – 2015 – 2019

Univerza v Mariboru, Slomškov trg 15, Maribor

- Visokošolska učiteljica in raziskovalka na Oddelku za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Mariboru
- Članica Senata FF UM (2008–2014)
- Prodekanka za mednarodno sodelovanje FF UM (2008–2011)
- Nacionalna koordinatorica CEEPUS geografske mreže Geo-RegNet, program mobilnosti, ki vključuje 17 univerz (2006–)
- Zunanja evalvatorica Nacionalne agencije za kakovost v visokem šolstvu (NAKVIS, 2010–)
- Članica Nacionalne komisije za UNESCO (2010–)
- Članica Rektorske konference RS (RKRS, 2011–)
- Članica IEP EUA, strokovnjaki za presojo kakovosti univerz (2012–)
- Predstavnica Slovenije v OECD IMHE Board of Governors (2014–)
- Predsednica Sveta RS za visoko šolstvo (2015–)
- Zunanja strokovnjakinja FINEEC (Finnish Education Evaluation Centre, 2015–)
- Članica Madžarskega akreditacijskega sveta (Hungarian Accreditation Committee, International Advisory Board, 2016–)

je bil ustanovljen že leta 1961, vse od takrat pa razvija temeljna geografska področja. Profesorji tega oddelka so bili ves čas aktivni pri razvoju naše univerze, npr. prof. dr. Vladimir Bračič, prvi rektor Univerze v Mariboru, zaslužni profesor Borut Belec, dekan Pedagoške fakultete UM in drugi. Morebiti je prednost geografov, da razumemo oz. proučujemo prostor vedno v njegovi družbeni in fizični celovitosti, kar je značilnost naše discipline. V teh dneh zaključujem svoj prispevek za kongres slovenskih geografov, ki ga bo oddelek organiziral septembra 2017 v Mariboru. Zbo-

rovanje bo v regionalnem pogledu posvečeno območju med Pohorjem in Slovenskimi gorami oziroma območju Podravske statistične regije. Svoj prispevek sem nasloвила Industrializacija, deindustrializacija in regeneracija Maribora. Razvoj regionalnega gospodarstva v povezavi z institucijami znanja je tema, ki me spremlja že od začetka študija in je tudi osrednja tema mojega raziskovalnega zanimanja. Morebiti tudi zato razumem potrebe mariborskega gospodarstva po večjem sodelovanju z univerzo, institucijo znanja, ki lahko ključno pripomore k razvoju našega mesta in regije.

Položaj UM v mednarodnih lestvicah razvrščanja (6. 12. 2016)

Lestvica	Položaj UM med SLO univerzami	Uvrstitev UM	Štev. univerz vključenih v razvrščanje	UM glede na Webometrics	Opombe
	e	f	g	k=f/g	
WEBOMETRICS	2.	1.107	26.355	4,2%	V razvrščanje vključene vse univerze in visokošolske institucije, ki imajo spletno stran. Ocenjuje se njihova prisotnost na spletu in znanstveno-raziskovalno delo.
WEBOMETRICS (kakovost ZRD)	2.	838	26.355	3,2%	UM zaseda 838. mesto med vsemi univerzami za kazalnik kakovosti znanstveno-raziskovalnega dela.
TIMES HE WORLD UNIVERSITY RANKINGS	1.	540	ni podatka	2,0%	Univerze so vključene v lestvico na osnovi povabila izvajalca razvrščanja. Del podatkov se zbira z vprašalnikom, ki ga izpolnijo univerze. Drugi del podatkov izvira iz javno dostopnih baz. UM je uvrščena med 501. in 600. mestom in je najboljša univerza v Sloveniji.
BRICS & EMERGING ECONOMIES (TIMES)	1.	105	ni podatka		V razvrščanje je vključenih je 41 držav. Ob BRICS državah (Brazilija, Rusija, Indija, Kitajska in Južna Afrika) še države z gospodarskim vzponom.
150 UNDER 50 IN THE WORLD (TIMES)	1.	123	ni podatka		V razvrščanje so vključene univerze, ki so mlajše kot 50 let.
QS - WORLD	2.	908	ni podatka	3,4%	Podatek o številu univerz, ki so bile vključene v izračun, ni objavljen. Snovalci lestvice so UM sami vključili v razvrščanje.
QS - EECA	2.	69	ni podatka	--	Univerze so ocenjene na osnovi kazalnikov ugleda med akademsko skupnostjo in delodajalci, razmerju števila učiteljev in študentov, števila citatov na učitelja ter števila študentov in učiteljev iz tujine.
UNIVERSITY RANKING BY ACADEMIC PERFORMANCE (URAP)	2.	846	ni podatka	3,2%	URAP je izbral 2.500 univerz, ki jih je vključil v razvrščanje. Kriteriji za izbor posameznih univerz niso javno objavljeni. Na spletu so prikazani podatki za 2.000 univerz, ki se ocenjujejo glede na število objavljenih člankov in število citatov, kvaliteto revij (impact factor) ter obseg mednarodnega sodelovanja.
CENTER FOR WORLD UNIVERSITY RANKINGS (CWUR)	2.	804	25.000	3,1%	Podatke zbirajo in obdelajo na univerzi v Saudski Arabiji za več kot 25.000 univerz. Objavijo le podatke o 1.000 najboljših univerz. Ocenjujejo: kakovost izobraževanja, položaj zaposlenih diplomantov, kvaliteta učiteljev, število objav, vpliv-število objav v priznanih revijah, število citatov, vpliv znanstvenih dosežkov (h-indeks) in število patentov.
U.S. NEWS - BEST GLOBAL UNIVERSITIES	2.	803	1.000	3,0%	UM je bila v letu 2016 prvič uvrščena med 1.000 najboljših univerz na svetu na lestvici U.S. News.

PREJEMNIKI NASLOVOV, PRIZNANJ IN NAGRAD UNIVERZE V MARIBORU ZA LETO 2016

Rektorjev dan 25. 1. 2017

NAGRADE IN PRIZNANJA

NAGRADA UNIVERZE V MARIBORU
ZA ZNANSTVENORAZISKOVALNO,
UMETNIŠKO IN IZOBRAŽEVALNO
DELO

DOC. DR. MATJAŽ MALETIČ (FOV)

RED. PROF. DR. DUŠANKA MIČETIČ TURK,
dr. med. (MF)

RED. PROF. DR. KARIN STANA KLEINSCEK
(FS)

RED. PROF. DR. PETER KRAJNC (FKKT)

RED. PROF. DR. MARJAN HERIČKO (FERI)

PRIZNANJE UNIVERZE
V MARIBORU ZA
ZNANSTVENORAZISKOVALNO,
UMETNIŠKO IN IZOBRAŽEVALNO
DELO

DOC. DR. ANJA ŽNIDARŠIČ (FOV)

IZR. PROF. DR. IGOR BERNIK (FVV)

IZR. PROF. DR. REGINA FUCHS GODEC (FKKT)

DOC. DR. MATEJA LORBER (FZV)

IZR. PROF. DR. JOVAN MILJKOVIČ, dr. med. (MF)

IZR. PROF. DR. ZLATAN DEŽMAN (PF)

IZR. PROF. DR. DARKO LOVREC (FS)

RED. PROF. DR. JANEZ BREST (FERI)

RED. PROF. DR. IZTOK POTRČ (FL)

NAGRADA UNIVERZE V
MARIBORU ZA STROKOVNO DELO

KLEMEN METHANS (FOV)

MARIJA OSRAJNIK (ŠD)

MAG. DUNJA LEGAT (UKM)

PRIZNANJE UNIVERZE V
MARIBORU ZA STROKOVNO DELO

DARJA TOMANIČ (PF)

JURČEK VOH (FERI)

ZALKA BOŽIČ LETIČ (EPF)

KSENIJA KONČAN (FL)

MAG. NATAŠA VIHAR (FF)

PETER KRAMER (FKBV)

SVEČANA LISTINA UNIVERZE V
MARIBORU

OLIMPIJSKI KOMITE SLOVENIJE
predlagatelj: Senat FOV

DEWESoft d.o.o., Trbovlje
predlagatelj: Senat FERI

LA & CO, d.o.o., Maribor
predlagatelj: Senat FS

SLOVENSKO ZDRAVNIŠKO DRUŠTVO
predlagatelj: Senat MF

PRAVNIŠKO DRUŠTVO V MARIBORU
predlagatelj: Senat PF

NAGRADE ŠTUDENTOM

REKTORJEVA NAGRADA

ŠPELA PLESEC (FOV UM)

LUKA JEREBIC (FS UM)

DENIS BAGHRIZABEHI (PF UM)

JOŽE JAZBEC (FE UM)

ŽAN POLC (FL UM)

VITO ŠIMONKA (FNM UM)

PETRA RIŽNIK (MF UM)

ŽELJKA BALJA (FT UM)

KSENIJA CIGLAR (FZV UM)

AJDA ŠULC (FVV UM)

MARKO KOMPARA (FERI UM)

TJAŠA PETROVIČ (FKKT UM)

NINA JELENOVEC (EPF UM)

BOŠTJAN CELAN (FGPA UM)

NATALIJA JUHART (PEF UM)

TINA KOVÁCS (FKBV)

KATARINA TIBAUT (FF)

PERLACHOVA NAGRADA ZA LETO 2016

Področje naravoslovnih in
matematičnih ved

BARBARA SKOK, Fakulteta za naravoslovje
in matematiko UM

Področje tehniških ved

BOŽIDAR ANIČIČ, Fakulteta za kemijo
in kemijsko tehnologijo UM

Področje biotehniških,
zdravstvenih in medicinskih ved
MONIKA SOBOČAN, Medicinska fakulteta UM

Področje umetnosti
KATARINA PREGI, Pedagoška fakulteta UM

PERLACHOVA PRIZNANJA ZA LETO 2016

Znanstvenoraziskovalni dosežki
MIRJAM MOČNIK, SARA NIKOLIC, Medicinska
fakulteta UM

INES MURŠIČ, TIMEA HEBAR, Medicinska
fakulteta UM

Kulturno-umetniški dosežki
TAMARA HRŠAK, Pedagoška fakulteta UM
LAURA KODER, Pedagoška fakulteta UM

Dosežki na tekmovanjih, natečajih
in drugi dosežki (konference,
sejmi, razstave, predstave)

VANJA AJD

ANA ĐURINEK

MIHAELA EMERŠIČ

ANJA FIRBAS

LUCIE GÖRLICHOVA

JANJA HARB

MONIKA HUDOURNIK

ŠPELA JEREBIC

ANA KOŽUH

MAŠA LEMUT

ADRIJANA LILEK

NATALIJA PETKOVIČ

TINA POMPE

LARISA SPASKOVIČ

NUŠA ŠIMUNIČ

KLARA ŠTAMPAR

MONIKA ŠUMAK

HEIDI VIDMAJER.

Fakulteta za strojništvo UM

PROF. DR. GORAZD MEŠKO NA ČELU EVROPSKEGA KRIMINOLOŠKEGA ZDRUŽENJA

➤ VANJA BOROVAČ

Pogovor s prof. dr. Gorazdom Meškom, prodekanom Fakultete za varnostne vede

V minulem letu ste postali predsednik eminentnega Evropskega kriminološkega združenja. Za tiste, ki vas poznajo, to najbrž ni bilo presenečenje, saj že vrsto let sodelujete na področju kriminoloških raziskav. Kaj vam prinaša ta funkcija? Domnevam, da boste lahko marsikaj naredili še za naše raziskovalce.

Član Evropskega kriminološkega združenja (ESC) sem od njegovega začetka. V letih 2005 in 2006 sem bil član izvršnega odbora, potem pa sem leta 2009 sodeloval pri organizaciji evropske konference v Ljubljani. Organizacija konference je bila pomembna za uveljavljanje Fakultete za varnostne vede, saj je del konference potekal v prostorih fakultete. Predsedovanje združenju prinaša nove naloge in odgovornosti, seveda pa je to tudi velika priložnost za še večjo prepoznavnost naše fakultete in Univerze v Mariboru.

Presenečenje? Kandidata za predsednika sva bila dva. Tim Hope, kolega iz Velike Britanije, in jaz. Mene so nominirali kolegi iz Max Planck mreže Balkan Criminology, ki so mojo nominacijo podprli s številno udeležbo na volitvah. Dobil sem tudi močno podporo kolegov iz ZDA in predvsem iz Srednje in Vzhodne Evrope. Po kratkotrajni evforiji po volitvah je sledilo zavedanje o pomenu nove funkcije.

Kaj prinaša ta funkcija? Veliko dodatnega dela, več potovanja in manj prostega časa, vendar pa je to izjemna priložnost za uveljavljanje mesta slovenskih kriminologov in našega raziskovalnega dela v mednarodnem prostoru, saj je običaj, da se eno srečanje izvršnega odbora ESC organizira na instituciji, kjer je zaposlen predsednik. Prepričan sem, da bo člane izvršnega odbora ESC naš raziskovalni opus navdušil, saj smo v zadnjih desetih letih s projekti o ekološki kriminaliteti, varnosti, preprečevanju kriminalitete in

policijski dejavnosti, infiltraciji organizirane kriminalitete v legitimne gospodarske dejavnosti, legitimnosti formalnega družbenega nadzorstva, integriteti v policijski dejavnosti, kibernetiki kriminaliteti in mladoletniškem prestopništvu ter nasilju naredili preboj v svetovni vrh kriminološkega raziskovanja. Sicer pa, saj že veliko vedo o nas.

Vaša izobraževalna in raziskovalna pot je zelo zanimiva, saj ste se usposabljali na dveh uglednih angleških univerzah Oxford in Cambridge. Zakaj ste izbrali prav to pot?

Bom začel z odgovorom na vaše drugo vprašanje. To so bila naključja, spleti okoliščin. Leta 1995 sem dobil štipendijo Ministrstva za notranje zadeve za raziskovalno izpopolnjevanje na Inštitutu za kriminologijo Univerze v Cambridgeu. Priporočilo mi je napisal profesor dr. Janez Pečar, dolgoletni direktor Inštituta za kriminologijo pri Pravni fakulteti v Ljubljani in eden izmed mojih mentorjev na takratni Višji šoli za notranje zadeve. To je bila izjemna izkušnja. Treba je bilo izpolniti nekaj zahtevnih pogojev, predvsem pa opraviti test angleškega jezika z odlično oceno. Udeleževal sem se predavanj na magistrskem študiju kriminologije, predvsem pa so me zanimale raziskovalne metode – orodja za raziskovalno delo. Na inštitutu sem imel dva mentorja, dr. Loraine Gelsthorpe in profesorja Davida Farringtona, ki mi je pomagal pri zaključevanju knjige o kriminalnem življenjskem slogu, ki je bila rezultat triletnega raziskovalnega dela v slovenskih zaporih. Mentorja sta me predlagala za člana Britanskega kriminološkega združenja (BSC). Na njihovih srečanjih sem se ogromno naučil.

Zanimivost tega obiska je bila tudi v tem, da sem bival v vikariji skupaj z vikarjem Philipom Spenceom in njegovo ženo Moniko, s katerima sem se spoprijateljil. Od takrat

naprej je Philip, ki je bil karikaturist in predavatelj za strip, ilustriral več mojih knjig.

Naslednje leto sem dobil štipendijo Univerze v Oxfordu za mlade obetavne učenjake iz Vzhodne Evrope (Oxford Hospitality Scheme for Young Scholars from Eastern Europe). Tam sem imel odličnega mentorja, profesorja Rogerja Hooda, pisca zgodovine angleškega kazenskega prava in prvega doktorja kriminologije na Univerzi v Cambridgeu, s katerim sem spoznaval kriminologijo. Roger Hood mi je pomagal pri pisanju prvih člankov v angleškem jeziku in nastopanju v angleščini. Ni bilo lahko ... Prvi koraki ... Leta 1998 sem zaključil doktorat pod mentorstvom prof. dr. Vinka Skalarja in prof. dr. Mirana Čuka, ki me je naučil uporabe kvantitativnih raziskovalnih metod. Po doktoratu sem kmalu postal docent in izboljšati sem želel metode dela s študenti. Leta 1999 sem dobil štipendijo Evropske komisije za izboljšanje veččin poučevanja kriminologije in se ponovno podal v Oxford, kjer sem bival v All Souls kolidžu in imel butlerja, ki je skrbel zame. Poleg učenja predavateljskih veččin sem spoznal doktorskega študenta Stephena Farralla. Že prvi dan srečanja sva se dogovorila, da bova v Sloveniji naredila študijo o strahu pred kriminaliteto. To nama je tudi uspelo. S Stephenom sem sodeloval naslednjih deset let in študijo smo razširili na območje celotne nekdanje Jugoslavije. Stephen je kmalu postal predavatelj na Keele University. Z njimi smo v letih 2006–2009 izvajali projekt izmenjave študentov med Evropo in Avstralijo, ki ga je financirala Evropska komisija. Petnajst študentov FVV je preživelo semester študija na avstralskih univerzah in vsi so študijske obveznosti opravili z odliko. Nekateri študenti iz te skupine so že zaključili doktorske študije pri nas ali v tujini. Pri nas pa so se šolali avstralski študenti. Poučevanje avstralskih

študentov nam je omogočilo lažji prehod, ko smo začeli z Erasmus izmenjavo. Letos ponujamo tujim študentom več kot 20 predmetov v angleščini.

Zanimive izkušnje imate tudi z raziskovalci iz ZDA.

Leta 2000 sem odpotoval v ZDA, kjer sem bil gostujoči profesor na Grand Valley State University (GVSU). Moj gostitelj, direktor School of Criminal Justice, profesor dr. Jim Houston, je zelo lepo poskrbel zame. Predaval sem

predmet Comparative Criminal Justice in s kolegi naredil raziskavo o moralnih stališčih policistov in paznikov v zaporih – primerjava med Slovenijo in Michiganom. Poleg tega sem en teden preživel s policisti na terenu, obiskal strogo varovane zapore in se udeleževal predavanj kolegov na GVSU. Jim Houston me je seznanil tudi s kolegi s School of Criminal Justice (SCJ) Michigan State University, ki ima najstarejši program s področja policijske dejavnosti v ZDA. Z njimi sodelujem od tedaj. Rezultat našega tvornega sodelovanja je bila

raziskava, v katero je bila vključena mlada raziskovalka Maja Modic, ki je napisala doktorat pod skupnim mentorstvom s prof. dr. Maheshem Nallo, tedanjim vodjem doktorskega programa na SCJ Michigan State University.

Zanimivost tega potovanja je bila v tem, da so me povabili tudi na Eastern Kentucky University (EKU), kjer naj bi imel predavanja za magistrske študente. Ko pa sem prispel tja, so mi povedali, da redkokdaj pride k njim kdo iz Slovenije in organizirali so javno predavanje ... To je bil zame pravi šok, saj pred tem nisem nikoli predaval v ogromni dvorani, polni poslušalcev. Po začetni tremi sem govoril dobro uro, z udeleženci razpravljaj o trendih na področju preprečevanja kriminalitete v Evropi, potem pa je sledil sprejem ... Naredili so torto v barvah slovenske zastave ... Počutil sem se kot doma. S kolegi z EKU, predvsem pa s profesorjem dr. Chuckom Fieldsom, sva od tedaj opravila veliko dela, dolga leta urejala revijo Varstvoslovje v angleškem jeziku, bila somentorja mladi raziskovalki Katji Eman, ki je na doktorskem študiju na FVV napisala prvo doktorsko nalogo v angleškem jeziku ... Chuck je postal pravi prijatelj naše fakultete in leta 2013 postal častni senator Univerze v Mariboru. Veliko prispevkov naših kolegov je lektoriral, recenziral ... Naključno potovanje v Kentucky je tako obrodilo velike sadove, med drugim tudi ekskurzijo naših študentov na EKU marca lani in obisk ameriških študentov na FVV v času mednarodne konference septembra lani.

Očitno pa vas Cambridge še posebej privlači.

Nabral sem si že nekaj izkušenj in želel narediti tudi nekaj za razvoj predmetov. Kandidiral sem za štipendijo za podoktorski študij s področja preprečevanja kriminalitete. Leta 2001 sem zbiral gradivo, poslušal predavanja in se izpopolnjeval na Inštitutu za kriminologijo v Cambridgeu, kjer sem se že skoraj počutil kot doma. Raziskava z naslovom Crime Prevention in Western Societies je imela za rezultat učbenik v slovenskem in nekaj objav v angleškem jeziku. S kolegi na inštitutu pa sem utrdil dobro sodelovanje. Na inštitut sem se večkrat vrnil kot gostujoči raziskovalec (angl. visiting scholar) med leti 2011 in 2015, predaval magistrskim študentom v okviru Erasmus izmenjave in sodeloval v dveh raziskovalnih projektih. Rezultati sodelovanja v tem času so doktorska naloga študentke Eve Bertok in raziskovalni projekt mladega raziskovalca Roka Hacina ter knjiga Trust and Legitima-

cy in *Criminal Justice: European Perspectives* (Meško & Tankebe, ur.).

Pred zadnjim intenzivnim sodelovanjem pri raziskovalnem delu na Univerzi v Cambridgeu sem bil 4 leta gostujoči raziskovalec na Oddelku za kriminologijo Univerze v Leicesteru (VB). Še ena odlična izkušnja.

Po teh izkušnjah sem si kot dekan Fakultete za varnostne vede vsa leta prizadeval za odličnost na vseh področjih. Verjamem, da si naši študenti in sodelavci zaslužijo le najboljše. Vsaj glede delovnih pogojev smo blizu institucijam, ki sem jih obiskoval, na nekaterih področjih smo celo boljši, ponekod pa šepamo, predvsem zaradi majhnega števila zaposlenih na fakulteti.

Na tem področju so odlični tudi Američani, saj so bili kar pogosto gostje na vaših konferencah.

Na račun bienalne mednarodne konference, ki jo od leta 1996 organiziramo na Fakulteti za varnostne vede, smo se dobro uveljavili v mednarodnem znanstvenem in strokovnem okolju ter povečali prepoznavnost dela naše fakultete v mednarodnem prostoru. Američani so redni udeleženci konference, vendar je treba poudariti, da smo imeli v zadnjih dvajsetih letih udeležence z vseh kontinentov, v zadnjih letih pa se konference udeležujejo tudi kolegi iz Rusije.

Študij kriminologije in varstvoslovja je na tujih univerzah različno organiziran. Ali je pot, ki smo jo ubrali v Sloveniji, optimalna – glede na to, da na fakulteti vodite tudi doktorski študij?

Leta 2005 sem bil vodja delovne skupine za pripravo bolonjskega magistrskega in doktorskega programa. Eden izmed kriterijev je bila tudi mednarodna primerljivost. Za primerjavo smo uporabili programe iz Cambridgea (VB), Leicesteru (VB), Genta (Belgija), Bochuma (Nemčija), z John Jay College (SUNY), University of Cincinnati in Michigan State University (ZDA) ter akreditirali sodobne programe, ki omogočajo našim študentom priznavanje obveznosti, opravljenih na tujih univerzah, in obratno. Doktorski program Varstvoslovje je dober in naši diplomanti dosegajo dobre raziskovalne rezultate.

Poleg vodenja doktorskega študija že več kot deset let vodim delovno skupino ESC na področju programov kriminologije in sem član Association of Doctoral Programs in Criminology and Criminal Justice. Vse znanje in izkušnje, ki sem jih pridobil pri tem delu, smo uporabili pri zagotavljanju kakovostnih študijskih programov na Fakulteti za varnostne vede UM.

Naj kot zanimivost omenim, da so me lani povabili na razpravo o razvoju kriminoloških programov na švedskih univerzah. Letos pa sodelovanje s švedskimi kolegi nadaljujemo z razpravo o kriminologiji in oblikovanju kriminološke poklicne identitete.

Zagotovo imate tudi že kakšno novo žezlo v ogledalu. Kaj pripravljate novega?

Čaka me nadaljevanje dela programske skupine Varnost v lokalnih skupnostih, kjer po-

leg raziskovalnega dela in objav želimo čim bolj spoznavati in sodelovati s prakso v Sloveniji. Raziskovanje varnosti v lokalnih skupnostih smo razširili tudi na druge države. S kolegi iz ZDA izvajamo projekt o dinamiki življenja v urbanih okoljih in varnosti. Drugi bilateralni projekt pa se nanaša na varnost v turističnih krajih – primerjali bomo Portorož in črnorski turistični kraj Gelendžik v Rusiji. Lani in letos smo pripravili nekaj prijav za nacionalne in mednarodne raziskave. Zdaj pa čakamo na rezultate.

RAZISKAVE V DOBRO BOLNIKOV

➤ ELVIRA ŽIBRAT

Medicinska fakulteta Univerze v Mariboru se ponaša s številnimi raziskovalnimi projekti in programi, v katerih so predvsem raziskovalci mlajše generacije bodisi nosilci bodisi sodelavci v velikih mednarodnih raziskavah. Vrhunska oprema in optimalni pogoji za delo, povezave s klinikami ter zagnanost že kažejo rezultate, zlasti v objavah v znanstvenih revijah z visokim faktorjem vpliva. Prestižne objave, raziskovalne ugotovitve in rešitve ponudijo skrbnemu opazovalcu tudi vodilno misel vseh prizadevanj odličnih raziskovalcev MF UM, to pa je vidna skrb za boljše in učinkovitejše zdravljenje različnih bolezni in tegob sedanjega časa.

Dekan Medicinske fakultete v Mariboru **prof. dr. Ivan Krajnc** že od začetka delovanja fakultete opozarja na nujnost bazičnih raziskav; pričakovanja, ki jih je okrepil po preselitvi v novogradnjo, pa so z ekipo prodornih raziskovalcev dobila dokaj realne obrise. Pred senatno sobo na fakulteti so postavljene štiri izjemno sporočilne table, na katerih so članki iz najvišje rangiranih znanstvenih revij in najuspešnejši projekti ter raziskovalni programi. Na dveh so članki iz revij *Lancet*, *The Nature Genetics*, *Nature Medicine*, *The Lancet Infectious*, *Nature*, *The New England Journal of Medicine*, *Nature Structural & Molecular Biology*, katerih faktorji vpliva (Impact Factor) segajo od 30 navzgor, med avtorji pa je najti prodorne raziskovalke in raziskovalce ter afilicijo MF UM. Na tretji tabli so izbrani prispevki proak-

tivnih raziskovalcev, ki so v zadnjih dveh letih objavljali v revijah z dejavniki vpliva nad 5. Na posebni tabli pa so zbrani najpomembnejši raziskovalni projekti in programi.

»Vsekakor smo na fakulteti izjemno ponosni na naše raziskovalke in raziskovalce, saj analize kažejo, da smo glede na zmogljivosti po odličnih objavah in dosežkih povsem primerljivi z ljubljansko medicinsko fakulteto, ki je vendarle precej starejša, ima veliko več kadra in tudi gmotnih sredstev,« je poudaril dekan MF UM prof. dr. Ivan Krajnc. Pri tem je izpostavil: »Podatki v bazah Sicris in Cobib kažejo, da smo že po objavah v revijah s faktorji vpliva in citiranosti povsem primerljivi. Morda se je kdo vprašal, čemu smo na fakulteti nenehno opozarjali, da je treba razvijati bazične raziskave in jih povezati s kliniko, a verjetno danes, ko

se mlada in zagnana ekipa ter vsi zaposleni v naših laboratorijih odlično uveljavljajo v mednarodnem merilu, teh pomislov ni več. Sedaj pričakujemo pomembne preboje v smeri uporabnosti naših izvrstnih rezultatov.«

Ob tem je dekan poudaril, da je med 146 članki v znanstvenih revijah kar 92 takšnih z afilicijo Medicinske fakultete Univerze v Mariboru, pri čemer je najuspešnejši Center za humano genetiko in farmakogenomiko, sledijo pa mu Inštitut za fiziologijo, Katedra za mikrobiologijo, Katedra za fiziologijo in Katedra za farmakologijo. Vsi ti so tudi zelo uspešni pri pridobivanju sredstev na osnovi projektov, pa tudi na trgu.

Pri raziskovalnem delu je treba izpostaviti zlasti sodelavce in njihove rezultate na področjih fiziologije, klinične biokemije, mikrobiologije in farmakologije. Na osnovi objektivnih pokazateljev so ta področja izjemna in predstavljajo dobro osnovo za prihodnost MF UM, pa tudi Univerzitetnega kliničnega centra Maribor. Številni raziskovalni projekti namreč potekajo v sodelovanju s kliniki, zlasti na področjih dermatologije, plastične in rekonstruktivne kirurgije, klinične farmacije, mikrobiologije in infektologije, endokrinologije, nefrologije, gastroenterologije in abdominalne kirurgije, reproduktivne medicine, pediatrije, kroničnih in presnovnih bolezni itd.

Prof. dr. Maja Rupnik, predstojnica Katedre za mikrobiologijo, je takorekoč postavila Medicinsko fakulteto Univerze v Mariboru na globalni znanstveni zemljevid in vnesla v klinično okolje povsem nove poglede na življenje in učinkovanje bakterije *Clostridium difficile*. Je tudi prva znanstvenica UM, ki je že pred leti objavljala v prestižni reviji *Nature*, največje aktivnosti njene raziskovalne skupine pa so usmerjene v proučevanje humane črevesne mikrobiote. Ta trenutno predstavlja eno od vodilnih in najhitreje razvijajočih se področij raziskav v medicini in mikrobiologiji.

Prof. dr. Uroš Potočnik, predstojnik Katedre za biokemijo in nutricistiko ter Centra za humano genetiko in farmakogenomiko beleži niz objav v najuglednejših revijah v okviru mednarodnega konzorcija, in sicer v sklopu genetskih in farmakogenomskih raziskav kronične črevesne bolezni in genetsko povezanih kroničnih imunskih bolezni. V omenjenem konzorciju International inflammatory bowel diseases Genetic Consortium (IIBDGC) sodeluje tudi prof. dr. Radovan Hojs s svojo ekipo. Prodekan za izobraževalno dejavnost in predstojnik Katedre za razvoj medicinske didaktike – PBL **prof. dr. Radovan Hojs** je raziskovalno in publicistično v mednarodnem merilu prisoten zlasti na področjih proučevanja kronične ledvične odpovedi, preprečevanja zapletov in kakovostnejše oskrbe hemodializiranih bolnikov.

Prav tako pa se na MF UM oblikuje mlada ekipa raziskovalcev, ki v mednarodnem merilu opozarjajo na svoje drugačne poglede in pristope k doslej uveljavljenim doktrinom. Eden takšnih je **doc. dr. Andraž Stožer**, predstojnik Katedre za fiziologijo in Inštituta za fiziologijo. Proučevanje velikih bioloških sistemov in uporaba ugotovitev v dobrobit ljudi je eden izmed ciljev njegove raziskovalne ekipe. Drugo področje, kjer so fiziologi izjemno angažirani, so bio-odzivni sistemi na osnovi magnetno-optično sklopljenih nanomaterialov, pri čemer snujejo povsem nov način zdravljenja kožnega raka. **Doc. dr. Uroš Maver**, predstojnik Inštituta za biomedicinske vede, pa se je uspešno profiliral na področju farmakologije, zlasti pri iskanju novih načinov zdravljenja najhujših bolezni, na primer kožnega raka. Tudi doc. dr. Uroš Maver beleži številne objave v uglednih revijah, zelo prizadeven pa je še

kot gostujoči urednik, saj se je v sodelovanju s prof. dr. Arturjem Pahorjem podpisal tudi pod dva suplementa znanstvene revije WKW (Wiener klinische Wochenschrift).

Zelo kratek pregled dela najbolj izpostavljenih raziskovalcev in uspešnih znanstvenih publicistov Medicinske fakultete Univerze v Mariboru predstavlja le delček bogatega raziskovalnega dela in kaže smernice nadaljnjega razvoja, še posebej pa izjemno večdisciplinarno, medfakultetno, meduniverzitetno in mednarodno sodelovanje. »Tak način dela in iskričnost mladih raziskovalcev ob sodelovanju in upoštevanju dosedanjih dobrih in manj dobrih izkušenj bo tudi prinesel rezultate v dobrobit ljudi,« zaključuje dekan MF UM prof. dr. Ivan Krajnc.

» MISLIM, DA JE MEDICINSKA FAKULTETA NA PRAVI POTI «

➤ MIHA RUBIN

Prof. dr. Breda Pečovnik Balon, predstojnica Katedre za interno medicino na mariborski medicinski fakulteti, je ob dnevu Univerze v Mariboru septembra 2016 postala zaslužna profesorica UM. Podelitev tega naziva predstavlja nagrado za njeno aktivno in uspešno delo na MF UM, kjer po koncu zdravniške kariere svoje obsežno znanje in bogate klinične izkušnje prenaša na bodoče zdravnice in zdravnike. »Kot predavateljici se mi zdi zelo pomembno, da pomagam študentom ustvariti klinični vtis o boleznih,« je povedala prof. dr. Breda Pečovnik Balon.

Na Medicinski fakulteti v Mariboru ste že od ustanovitve vpeti v pedagoški proces, prej pa ste delovali tudi na ljubljanski MF. Katere so prednosti mlajše mariborske fakultete?

Bistveno prednost vidim v tem, da se študenti MF UM začnejo seznanjati s kliničnimi primeri že v 1. letniku pri predmetu Učenje na osnovi problemov (Problem Based Learning – PBL). Prvi zares klinični semester pa jih čaka že v 3. letniku, ko se začne učenje interne medicine, kirurgije, anestezije itd. Izpostavila bi tudi vključenost študentov v organizacijo in izvedbo študijskega programa. Pri nas je zelo dobro razvito učenje s pomočjo tutorjev. Naša fakulteta je celo prejela 1. nagrado Mednarodnega združenja za medicinsko izobraževanje (Association for Medical Education in Europe – AMEE) za vključenost študentov v študijski program.

Mariborska medicinska fakulteta naj bi v naslednje študijsko leto vstopila z novim študijskim programom. Kaj menite o spremembah?

Mislím, da je Medicinska fakulteta na pravi poti. Posodabljanje in spremembe študijskega programa so stalen proces. Naša fakulteta je nedavno praznovala že 12. obletnico ustanovitve in v tem času so se pokazale nekatere slabosti, ki smo jih odpravili s posodobitvijo našega programa. Tako smo na primer uvedli predmet Na dokazih podprta medicina v 2. in 4. letniku, že v 1. letniku pa predmet Raziskovanje v medicini, ki vsebuje tudi statistiko. Pokazalo se je namreč, da študenti že od začetka študija sodelujejo pri raziskovalnem delu in potrebujejo teoretične osnove za to.

V času, ko ste bili prodekanja za mednarodno sodelovanje, ste spoznali mnoge tuje izobraževalne ustanove. Je program MF UM primerljiv s sodobnimi tujimi modeli?

Naš študijski program je bil zasnovan po temeljitem proučevanju programov številnih skandinavskih in nemških fakultet. Te namreč slovijo po zelo dobrih rezultatih dela. Tudi pri spremembah smo ob izkušnjah profesorjev in študentov upoštevali zglede iz tujine. Evropske in svetovne medicinske fakultete imajo sicer precej različne programe, v uporabi pa sta predvsem dva sistema – horizontalna ali vertikalna povezava. Mi imamo horizontalno povezavo, kar pomeni, da trajajo predmeti po cel semester ali dva in šele na koncu semestra so na vrsti izpiti. Nekatere tuje fakultete pa imajo sistem modulov.

Med vašo zdravniško in pedagoško kariero ste se mudili tudi na izpopolnjevanjih v tujini. Kako so ta vplivala na vaše delo?

Pred leti sem dobila štipendijo British Council za izpopolnjevanje v Angliji. Odšla sem v mesto Newcastle upon Tyne, kjer so se takrat v glavnem ukvarjali s področjem kostnih sprememb v sklopu ledvičnih bolezni, ki je tudi mene najbolj zanimalo. Nekaj časa sem gostovala še v Londonu, Gradcu in drugod v tujini. Na teh izpopolnjevanjih sem zares veliko pridobila, tako z organizacijskega, strokovnega, socialnega kot osebnostnega vidika.

Kot prodekanja za mednarodno sodelovanje MF UM ste zelo spodbujali izmenjave študentov, ki gotovo predstavljajo dodano vrednost študiju.

Prav zato tako rada delam s študenti, ki se odločijo za mednarodne izmenjave. Študij v tujini ne razširi samo strokovnega znanja, temveč tudi povezuje ljudi, ki delajo podobne stvari, in s tem omogoča izmenjavo mnenj, izkušenj in idej. Neredko se študenti iz različnih dežel tudi osebno povežejo; imamo pare, ki so se spoznali v tujini. Pomembno je tudi, da študenti med bivanjem v tujini izboljšajo znanje tujega jezika in postanejo bolj samostojni, saj se morajo postaviti na lastne noge.

Na MF UM ste sedaj nosilka predmeta Interna medicina – praktično delo ob bolniku v 6. letniku in sonosilka predmeta Interna medicina s propedeutiko v 3. letniku. Ste zadovoljni s študenti?

Ta dva predmeta pravzaprav tvorita celoto. V 3. letniku študenti pridobijo predvsem teoretično znanje, v 6. letniku pa imajo pri omejenem predmetu devet tednov kliničnih vaj na oddelkih. Študenti so zelo zainteresirani, tako da je z njimi lepo sodelovati. V 3. letniku je interni medicini in kirurgiji posvečen tudi predmet PBL. Tukaj delamo s študenti v majhnih skupinah. To je res poezija. Študenti sami oblikujejo vsebino posameznih ur na določeno temo, mentor jih samo usmerja. Ne morete si predstavljati, kako kreativni so. Ob pedagoškem delu sta na MF UM v središču pozornosti tudi raziskovalno in publicistično delo njenih sodelavcev. Vodstvo fakultete je zelo ponosno na objave v uglednih revijah.

Fakultete se ocenjuje tudi po opravljenem raziskovalnem delu. Tovrstno delo je osnova za objave v uglednih tujih revijah, ki so torej izjemno pomembne. Na srečo imamo na ma-

riborski medicinski fakulteti nekaj zelo dobrih raziskovalcev in posledično tudi objave v revijah z zelo visokim faktorjem vpliva (Impact Factor). Zagotovo je za dobre raziskave potrebna tudi sodobna oprema, ki jo imamo trenutno na MF UM.

Kot specialistka interne medicine ste vrsto let delali v mariborski bolnišnici, kjer ste bili tudi predstojnica oddelka na nefrologijo. Kako danes gledate na vse težave v zdravstvu?

Na podlagi lastnih izkušenj s svojimi kolegi in študenti si upam reči, da so zdravniki, ki delajo v našem zdravstvu, teoretično in praktično dobro usposobljeni. Žal pa je sistem tisti, ki onemogoča, da bi se lahko zares dobro posvetili bolnikom. Zato smo na MF

UM že večkrat izpostavili, da so v zdravstvu in medicinskem izobraževanju nujne sistemske spremembe.

Vodstvo MF UM tudi opozarja, da se medicinskim šolam in univerzitetnim bolnišnicam v naslednjih letih obeta mednarodna akreditacija. Je to po vašem dobro?

Zagotovo je dobro. Pred nedavnim smo lahko slišali, da na primer v Turčiji nove medicinske fakultete rastejo kot gobe po dežju. Kdo lahko zagotavlja kakovost dela zasebnih medicinskih fakultet, če ni postavljenih jasnih kriterijev? Evropsko združenje medicinskih šol (Association of Medical Schools in Europe – AMSE) je zaradi tega začelo s postopki za mednarodno akreditacijo. Trenutno

zbirajo predstavnike posameznih fakultet za sodelovanje.

Ob dnevu Univerze v Mariboru ste prejeli naziv zaslužne profesorice UM. Kaj vam pomeni ta prestižni naziv?

Počlašena sem, da je naša medicinska fakulteta prepoznala moja dolgoletna prizadevanja, da bi slovenskemu zdravstvu ponudili primerno izobražene zdravnike, ki nimajo le ustreznega strokovnega znanja, temveč ob tem premorejo še sposobnost empatije in etičnost. Seveda pa sta za uspešno in dobro delo potrebna prijazno okolje in podpora. Zaradi tega bi se rada zahvalila svojim sodelavcem tako na fakulteti in univerzi kot v UKC Maribor.

KOMISARKA VIOLETA BULC IN DRUGI GOSTI O UBERJU NA PRAVNI FAKULTETI UM

IZR. PROF. DR. JANJA HOJNIK

Pravna fakulteta Univerze v Mariboru je organizirala dobro obiskano okroglo mizo na temo platformne ekonomije z uglednimi gosti. Okrogla miza predstavlja enega prvih dogodkov v Sloveniji na temo regulacije platformne ekonomije, v prvi vrsti sodelovalne ekonomije, kateri daje poseben pospešek informacijska tehnologija. Morda pa delno tudi nedavna gospodarska kriza, ki je spodbudila potrošnja, ki temelji na dostopu (access-based consumption), kjer se pospešujejo poslovni modeli, pri katerih potrošniki pridobijo čas s proizvodom in so pripravljene plačati za uporabo proizvoda, brez da bi ga nujno imeli v lasti. Bodisi ker si lastništva proizvoda ne morejo privoščiti, bodisi ker so omejeni s prostorom ali pa želijo na ta način prispevati k varovanju omejenih naravnih resursov. Čeprav javni dostop do knjig v knjižnicah ali javni transport poznamo že stoletja, je internet dal nov pospešek poslovnim modelom, ki temeljijo na dostopu.

Pri tem pa predstavlja poseben izziv vprašanje, ali lahko tehnološki napredek ustavimo na mejah; poseben poudarek smo dali področju transporta – ali in v kolikšni meri lahko pravo posega in omejuje ta razvoj. Tehnologija izziva pravnike in regulatorje, tako da moramo na vprašanja gledati širše, bolj interdisciplinarno. A čeprav se o platformni ekonomiji in sodelovalni ekonomiji vse več govori in piše, lahko ocenimo, da je informiranje o tem področju še zmeraj dokaj nizko. Razpravi o izzivih platformne ekonomije za podjetja in regulatorje je bila posvečena predbožična okrogla miza na Pravni fakulteti UM, ki smo jo organizirali v okviru projekta Jean Monnet Chair, ki je fakulteti podeljen s strani Evropske komisije za triletno obdobje in katerega poudarek je na preučevanju pravnih vidikov sodelovalne in pametne ekonomije.

Kot govorniki so na okrogli mizi nastopili:

Violeta Bulc, evropska komisarka za promet: je predstavila svoj pogled na t. i. potrošnja na podlagi dostopa in izpostavila izzive, povezane s sodelovalnim gospodarstvom. Spregovorila je tudi o tem, kako je nastajala agenda Evropske komisije za sodelovalno gospodarstvo in pri tem izpostavila, da se Evropska komisija zaveda dejstva, da tehnologija prestopa meje posameznih resorjev. Izpostavila je, da Evropska komisija ne namerava preprečevati razvoja

Uberja in podobnih poslovnih modelov sodelovalne ekonomije, bo pa vztrajala pri spoštovanju evropskih pravil. Izpostavila je, da mora tisti, ki uporablja (prometno) infrastrukturo, to tudi plačati, s čimer je nagovorila predstavnico tehnološkega podjetja Uber, ki posreduje pri ponujanju in povpraševanju po avtomobilskih prevozi. Komisarka je bila odločna, da se morajo davki plačevati v državi, kjer se ustvarjajo. Pri tem je Bulčeva opozorila tudi na pomembno razliko t. i. »sharing economy«, kjer koristniki zgolj maksimizirajo uporabo osnovnih sredstev, kar vodi k nižanju ogljičnega odtisa in večji socializaciji, kot je to v primerih skupne vožnje v službo, in »colaborative economy«, kjer pa gre za korporativni pristop različnih ponudnikov, kot je tudi Uber. Slednji morajo biti predmet klasičnih korporativnih pravil, ki so danes za nas glavni izziv, je dejala komisarka. Povedala je tudi, da gre za temo, ki je danes še v razvojnih fazah, a bo pomembno vplivala na razvoj ekonomskih in socialnih modelov in ponudila povsem nove vidike, ki izzivajo obstoječa pravila delovanja. Poudarila je, da Evropska komisija ne želi zaustavljati tovrstnih modelov, so pa zelo pozorni na to, da se bodo vsi ti novi modeli vendarle razvijali v skladu z osnovnimi pravili delovanja Evropske unije, kot so elementi vključujoče družbe, transparentnost in nediskriminatornost. Hkrati ti poslovni modeli po njenem ne smejo izzivati zelo pomembnih socialnih modelov, saj je EU v primerjavi z ostalimi globalnimi političnimi strukturami zelo močno zavezana tudi ohranjanju svojih socialnih vrednot in temu namenja veliko pozornosti.

Agata Wejman, direktorica Uberja za zadeve EU: je izpostavila svoje videnje prispevka Uberja k družbi. Spregovorila je o tem, zakaj je Uber tak trend-setter, da pogosto govorimo kar o Uber economy, s kakšnimi izzivi se soočajo pri širjenju tržišča in kakšni so odzivi po posameznih državah članicah EU; pa tudi o tem, kaj pričakujejo od institucij EU na regulatornem področju. Povedala je, da je Uber danes prisoten v okoli 500 mestih po vsem svetu. V

Evropi so v 70-ih mestih oziroma 21-ih državah članicah EU, obenem pa iščejo tudi nove priložnosti. Izpostavila je, da avtomobili še vedno ostajajo neizkoriščeni, v njih se vozi po en človek, zato je v prihodnosti treba poskrbeti za spremembe obnašanja in zaščititi okolje. Priznala je, da je pred njimi še vedno tudi veliko izzivov, zlasti na področju zagotavljanja varnosti uporabnikov, ne izogibajo pa se niti vprašanjem ureditve davčnega sistema. Kot je dejala, so zelo naklonjeni sodelovanju z vladami držav pri iskanju rešitev, že zdaj dobro sodelujejo z oblastmi v Estoniji, Litvi, na Danskem in Švedskem, kjer njihovi vozniki že nadzorovano plačujejo davke. Končno je Wejmanova tudi povedala, da je Evropska komisija v zadnjih dveh letih naredila velik napredek na tem področju. Ob tem priznava, da takšna podjetja, kot je njihovo, brez razvoja pametnih telefonov ne bi obstajala.

Marko Grobelnik, Institut Jožef Stefan, vodja laboratorija za umetno inteligenco, slovenski glasnik digitalnih tehnologij:

je občinstvu pojasnil, kako je bil imenovan za slovenskega glasnika digitalnih tehnologij in kakšna je njegova vloga, posebej pa je spregovoril tudi o tem, kako vidi povezavo med digitalnimi platformami in digitalno ekonomijo. Poudaril je, da je Uber samo en primer te digitalne ekonomije, pa še dobro ime imajo. Po njegovem se je dobro vprašati, zakaj se ravno danes pogovarjamo o digitalni ekonomiji. Digitalno ekonomijo je primerjal z lego kockami, za katere je bistveno, da jih znamo lepo povezati. Podobno je sestavljena družba in zmeraj se moramo vprašati, kako te lego kocke, ki jih

imamo na razpolago, čim bolje povezati. V zadnjih letih je tehnologija naredila nekaj, kar omogoča boljše povezavo, boljše spenjanje elementov družbe. Uber to po njegovem mnenju izjemno dobro izkorišča. Pri

tem je poudaril, da so raziskovalci videli, da to prihaja, že bistveno prej. Prva posledica tega pa je, da najprej nastane kaos in vedno je isto vprašanje: strah pred spremembo. Kdo bo izgubil službo, kaj se bo treba novega naučiti? A po njegovem razlogov za pretiran strah ni. Ob tem je poudaril, da prihajajo tudi nove kocke in nove oblike spenjanja, ki bodo vplivale na naše življenje v prihodnjih nekaj letih. To je jasno razvidno na znanstvenih konferencah. Končno je dr. Grobelnik tudi izpostavil, da je sila pomemben faktor dejstvo, da je država počasnejša od dinamičnega trga, katerega primer je Uber. Nekatere vidike digitalne ekonomije se da lahko regulirati, denimo avtomobile. Obstajajo pa deli trga, kjer je regulacija težavnejša. Znanje je zelo fluidno. Programerji sedijo v Sloveniji, investirali smo v njihovo znanje, del tega znanja pa uhaja, ker jih policisti ne morejo ustaviti na cesti.

Franc Stanonik, vodja vladne medresorske skupine za sodelovalno ekonomijo na Ministrstvu za gospodarstvo:

je na okrogli mizi opozoril, da delovanje novih tehnoloških ponudnikov mimo zakona ni nič drugega kot delo na črno, saj se ne plačujejo davki in ne upoštevajo pravila delovne zakonodaje. Medresorska skupina se bo po njegovih besedah ukvarjala z iskanjem rešitev glede pojava novih poslovnih modelov na sistemski ravni. V ospredju bo predvsem prenavljanje zakonodaje, ki bo omogočila vstop novih modelov na trg dela, in zagotavljanje javnega interesa. Zavrnil je očitke, da se je vlada tega lotila nekoliko pozno, saj so stvari tudi na evropski ravni še vedno bolj na začetku, čeprav nekatere tovrstne platforme v različnih državah že zelo intenzivno delajo in ustvarjajo dobičke. »Gre za tako široko in razpršeno področje, da bi stvari zelo težko uokvirili z nekim krovnim dokumentom,« je dejal Stanonik, o Uberju pa dodal, da so bili na vladi deležni izredno ostrih kritik in to tako s strani sindikatov kot delodajalcev, kar je sicer zelo redko. Očitali so jim, da je sodelovanje z Uberjem prehitro in nedodelano.

Sogovorniki so se strinjali, da se z novimi ekonomskimi modeli, ki jih omogoča sodobna tehnologija, bistveno spreminjajo razmerja moči v družbi, da nastajajo nove poslovne priložnosti, pa tudi tveganja, saj zakonodaja novim načinom poslovanja ni prilagojena. V letu 2017 strokovna javnost težko pričakuje dve sodbi Sodišča EU, v katerih naj bi se opredelilo do tega, ali je Uber transportno podjetje ali le internetna platforma, od česar bo odvisno, v kolikšni meri bodo lahko države članice EU posegale v poslovanje Uberja in v kolikšni meri omejevale njihovo neomejeno poslovanje na notnem trgu EU. Ker pa so prevozi le eno od področij, na katera posega sodelovalna in platformna ekonomija – zelo izpostavljena sta denimo tudi turizem (Airbnb) in bančništvo (množično financiranje) – bo v prihodnjih letih še veliko priložnosti za izvedbo zanimivih dogodkov na to temo, morebiti tudi v sodelovanju več članic Univerze v Mariboru.

DUH ZAPOROŠCEV NA UNIVERZI IZGINJA

7 PROF. DR. ŠIME IVANJKO

Nedavno me je mlajši kolega iz univerzitetnih vrst vprašal, kdo so bili zaporošci, o katerih se na univerzi kdaj pa kdaj sliši, da so sodelovali pri ustanavljanju višjega in visokega šolstva v Mariboru. Ko sem mu poskušal pojasniti, je bil nad vlogo mariborskih zaporošcev zelo prese-nečen. Sam sem o zaporoščih prvič slišal kot izredni študent na Višji pravni šoli med leto-ma 1962 in 1964. Zaporošci so bili učitelji in prvi direktorji višjih šol v Mariboru, ki so skr-beli predvsem za organizacijo in ustanavljanje višjih šol, kasneje pa tudi za njihovo ohranja-nje, saj Ljubljana ni mogla sprejeti dejstva, da se v Mariboru pojavljajo prvi zametki višjega in univerzitetnega študija.

Pojem zaporošci se v diplomaciji omenja v povezavi z dopisovanjem skupine Kozakov iz Zaporozja s turškim sultanom Mehmedom IV. med letoma 1672 in 1680. Na področju umetnosti so zaporošci znani zaradi slikarja Ili-je Rjepina, ki je dopisovanje zaporošcev in tur-škega sultana prikazal na sliki Zaporožski Kozaki pišejo pismo turškemu sultanu. Omenjeni sul-tan je napadel kozaško trdnjavo Sič, vendar so se Kozaki obranili in sultanovo vojsko prema-gali z veliko premočjo. Ko se je sultan vrnil v Is-tanbul, je Kozakom iz Zaporozja napisal pismo, da se morajo predati prostovoljno brez upora in

naj ga ne motijo z njihovimi napadi. Kozaki so se sestali in mu napisali odgovor, ki ni za javno objavo. V njem namreč Kozaki sultana imenu-jejo z najgršimi možnimi nazivi in ga primerjajo s svinjo.

Mlajši generaciji danes ni znano, da je bila po-budnica organizacije višjega šolstva v Mariboru skupina ekonomistov, pravnikov in tehničnih strokovnjakov. Maribor je bil v tem času prvo industrijsko mesto v Jugoslaviji in je v gospo-darstvu potreboval ustrezne strokovnjake. Po-litična oblast, koncentrirana v Ljubljani, zlasti pa Univerza v Ljubljani, je bila a priori proti temu in so sinhronizirano delovali proti idejam v Ma-riboru. Kljub temu pa je skupina uspela doseči, da je takratna slovenska oblast ustanovila Viš-jo ekonomsko-komercialno šolo, Višjo pravno šolo, Višjo pedagoško šolo, Višjo stomatološko šolo in Višjo tehniško šolo, ki so se združile v Skupnost višješolskih organizacij v Mariboru.

Spori z Ljubljano so se po ustanovitvi teh šol le še stopnjevali, saj Univerza v Ljubljani ni že-lela pošiljati svojih profesorjev v Maribor, kjer strokovnjakov za predavanja ni bilo. Razum-ljivo je, da so mariborski zaporošci poskušali vzpostaviti stike s posameznimi profesorji, zlasti pa s politikami; s številnimi pismi, ki so jih pošiljali posameznikom v Ljubljano, so insisti-

rali na pomoči in sredstvih, ki so jih potrebo-ovali za razvoj. Ljubljana je kot taka to težko sprejemala. Žal mi je, da se ne spomnim imen vseh članov zaporošcev v Mariboru. Ta sku-pina ni samo pisala ostrih pisem v Ljubljano, temveč je tudi nastopala na raznih družbenih srečanjih. V Mariboru so bili takrat poznani zlasti kot dobri pevci in organizatorji.

Zakaj konkretno so se poimenovali zaporo-šci, mi ni znano. Domnevamo, da so takrat v Ljubljano pošiljali pisma, ki niso bila preveč vpljudna, saj so imeli podporo Maribora in ma-riborskega gospodarstva. Nasprotovanje Lju-bljane in ljubljanske univerze mariborskim prizadevanjem za ustanovitev univerze je trajalo vse do začetka 90-ih let. Vrsta posku-sov prehoda posameznih višjih šol v visoke šole in več poskusov ustanavljanja univerze je bilo neuspešnih. Ustanovitev univerze leta 1975 je bila tudi posledica zvijače. Takratne-mu drugemu političnemu človeku v državi, Sergerju Kraigherju, je bilo sporočeno, da se bo Univerza v Mariboru poimenovala po njem, saj je bila tudi ljubljanska univerza poimeno-vana po Edvardu Kardelju. Razumljivo je, da smo po ustanovitvi univerze v senatu to idejo začasno odložili. K sreči se ideja ni nikoli ures-ničila. Danes na to ime ne bi bili ponosni, tako

kot tudi kolegi v Ljubljani niso ponosni na to, da so ljubljansko univerzo poimenovali po Edvardu Kardelju.

Duh zaporošcev je zamrl. Po-novno bi bilo treba strniti sile in s skupnim, enotnim delo-vanjem ustvariti pogoje za nov zagon Univerze v Mari-boru, ki jo brez dvoma čakajo številni izzivi. Tudi v razmer-ju do Ljubljane, ki poskuša omejevati razvoj vsega, kar ni v Ljubljani. V preteklih 50-ih letih se v osnovi na tem področju ni nič spremenilo, razen bolj prefinjenega, ven-dar še bolj nevarnega centra-lizma, ki ogroža zlasti razvoj mladih raziskovalnih kadrov.

HUMANITARNO OBARVAN ZAČETEK ŠTUDIJSKEGA LETA

➤ ŠTUDENSKI SVET UNIVERZE V MARIBORU

Od oktobra pa vse do konca koledarskega leta 2016 je Študentski svet Univerze v Mariboru deloval tudi na humanitarnem področju. Izvedli smo tri velike projekte, s katerimi smo pomagali socialno ogroženim študentom in otrokom, ter organizirali krvodajalske akcije.

Čprav s tradicionalnim koncertom Gremo na prvi rok vsako leto več kot uspešno otvorimo začetek novega študijskega leta, je njegovo bistvo predvsem humanitarna nota. Na koncertu 12. oktobra so nas v UŠC Leona Štuklja zabavali Skeebeep, MI2 in S.A.R.S. Izkupiček od simbolične vstopnine (3 evre) smo se ponovno odločili razdeliti v obliki enkratne denarne pomoči med socialno šibkejšim študentom, ki so se prijavili na razpis. Komisija je po skrbnem pregledu vlog odločila, da denar namenimo 25-im študentom Univerze v Mariboru (prejeli smo 51 vlog), ki kljub oteženemu socialnemu položaju uspešno opravljajo svoje študijske obveznosti. Prorektorica za študentska vprašanja, Maja Žibert, je ob zaključku dodala, da je vesela in da so takšne akcije ter velik odziv nanje dokaz, da so dobrodelnost, nesebična pomoč in dobrosrčnost vrednote, ki imajo pri študentih in zaposlenih na Univerzi v Mariboru posebno mesto.

V novembru in začetku decembra smo ponovno organizirali krvodajalske akcije pod sloganom

'Poženi srce, daruj kri!'. V štirih terminih je od 121 prijavljenih kri darovalo okrog 100 zaposlenih in študentov. Skupaj zmoremo in zmerom znova dokazujemo, da nam je mar – vsak mililiter krvi šteje!

Na pomoči potrebne pa nismo pozabili niti v prazničnem času sreče, veselja in neizmerne radosti. V sodelovanju z Zvezo prijateljev mladine Maribor smo tradicionalno organizirali dobrodelno akcijo zbiranja igračk in sladkarij za otroke iz socialno ogroženih družin.

Akcija je letos potekala že četrto leto zapored, odziv pa je vsako leto boljši in večji. Zbrane sladkarije in igrače ZPM vsako leto nameni za obdarovanje v Domu ustvarjalnosti mladih in za otroke, ki novoletne počitnice preživljajo v Domu Miloša Zidanška na Pohorju. Stanka Damjan, predsednica socialno humanitarne komisije pri Društvu prijateljev Maribor, je ob pogledu na zbrane dobrine povedala: »Prednovoletni čas je čas za velike in majhne želje velikih in majhnih src. A kaj, ko je stiska ob izgubi službe, dela, zdravja in morda še česa tista, ki želje postavi na realna tla. Zato pomočniki dedka Mraza vsako leto komaj čakamo, da se bomo lahko ponovno odpravili po igrače, sladkarije, knjige in drob-

ne pozornosti, ki jih za nas prijazno zbirajo študenti na mariborski univerzi. Hvala vsem in vsakemu posebej za trud in dobro voljo. Hvala za veselje in nasmeh otrok, ki ste jih s tem pričarali. Hvala, da ste se odločili spreminjati svet na bolje.«

Vsem študentom in zaposlenim, ki so sodelovali, se je v imenu ŠSUM zahvalila tudi Špela Mlakar, predsednica stalne delovne komisije za socialne zadeve ŠS UM, in dodala: »Za nami je že četrta uspešna akcija 'Za igriv otroški nasmeh' in v Študentskem svetu Univerze v Mariboru smo zelo veseli, da je akcija iz leta v leto uspešnejša. Tudi letos smo študentje in zaposleni zbrali neverjetno veliko igračk, sladkarij, knjig in drugih pozornosti. Zveza prijateljev mladine pa nam je ponovno omogočila, da smo pri obdarovanju otrok tudi sodelovali in tako bili priča njihovemu neizmernemu veselju. To je za nas najlepše darilo in potrditev, da smo akcijo uspešno izpeljali. »

Z vsemi akcijami smo študenti Univerze v Mariboru v sodelovanju z zaposlenimi ponovno pokazali, da nam je še kako mar za stisko ljudi in da smo sposobni stopiti skupaj ter pomagati tistim, ki to najbolj potrebujejo.

KNJIŽNE NOVOSTI

■ UNIVERZITETNI UČBENIK EKONOMIKA PODJETJA ZA NOVE GENERACIJE

Pri GV Založbi je izšla 5., spremenjena in dopolnjena izdaja univerzitetnega učbenika *Ekonomika podjetja* avtorjev prof. dr. Miroslava Rebernika in izr. prof. dr. Karin Širec. Knjiga je prvič izšla že leta 1990 in je bila z nadaljnjimi razširjenimi in spremenjenimi izdajami natisnjena že v skoraj 8000 izvodih, najdemo pa jo v preko 50-ih slovenskih knjižnicah. Toličen odziv med bralci je lahko dosegla le s stalnim prilagajanjem in dopolnjevanjem v skladu z novimi spoznanji stroke in spremljanjem prakse uspešnih podjetij, ki se zavedajo, da uspeh definira tvorno sožitje teorije in prakse.

Spreminjanje sveta, ki doživlja novo industrijsko revolucijo, spodbujeno z digitalizacijo in novimi modeli poslovanja, dokončno uveljavlja nujnost podjetnega in inovativnega odkrivanja poslovnih priložnosti ter premišljenega pridobivanja proizvodnih virov in njihove smotrne porabe. Sodobna ekonomika podjetja, ki poudarja tudi potrebo po temeljitem raz-

umevanju osnovnih ekonomskih principov in zakonitosti, je zato za razumevanje sodobnega poslovanja podjetja in njegovo uspešnost še kako potrebna.

Nova izdaja *Ekonomike podjetja* upošteva tesno prepletенost teorije in prakse ter uveljavlja sodoben pogled na podjetje in obvladovanje njegove ekonomike, podaja pa tudi številne praktične primere, ki pojasnjujejo osrednje teme moderne ekonomike podjetja. Zato je uporabna tako za študente ekonomskih in poslovnih ved kot tudi za ljudi iz poslovne prakse, ki morajo sprejemati ekonomske odločitve, in vse ostale, ki želijo razumeti delovanje podjetja. Ob standardnih vsebinah ekonomske stroke namreč temeljito pojasnjuje tudi vedenjsko, transakcijsko, agencijsko in evlucijsko teorijo firme ter teorijo proizvodnih virov. Precej pozornosti je namenjene tudi razumevanju pomena podjetnika, podjetništva in njegovega ekosistema, avtorja pa omenjata tudi izzive, ki jih prinašajo digi-

talizacija, pametni povezani proizvodi in nove prakse delitvene oz. sodelovalne ekonomije.

Učbenik obsega 500 strani in ga bomo lahko uporabljali kot enega izmed virov pri več ekonomskih in poslovnih predmetih (npr. *Ekonomika podjetja*, *Podjetništvo*, *Upravljalna ekonomika*, *Teorije firme*). Za študijske namene so za poglobljeno razumevanje vsebine ob koncu vsakega poglavja vključena nekatera vprašanja in naloge, dodane pa so tudi njihove rešitve. Avtorja sta za poglobljeno razumevanje tematike učbenik opremila s 118-imi slikami in kar 89-imi praktičnimi primeri, ki so študentu/bralcu v pomoč pri razumevanju obravnavanih vsebin. Knjigi dajeta dodatno vrednost tudi pojmovnik strokovnih izrazov in stvarno kazalo, kar bodo še posebej pozdravili tisti bralci, ki jih zanimajo samo nekateri pojmi in koncepti.

➤ prof. dr. Dijana Močnik

■ TRILOGIJA 'NEHAJTE SOVRAŽITI SVOJE OTROKE IN VNUKE' (2016)

Uredniki: Matjaž Mulej, Viktor Žakelj, Viljem Merhar, Anita Hrast, Branka Čagran

Družbena odgovornost je pogoj, da bi človeštvo preživel; vsakdo lahko prispeva

Inštitut za razvoj družbene odgovornosti (IRDO) in Kulturni center Maribor sta izdala to trilogijo z 49-imi avtorji. Od tega je 23 avtorjev z Univerze v Mariboru. S tem prispevajo k uveljavljanju UM kot trajnostne in družbeno odgovorne univerze.

Kdor šibko upošteva moto knjige, da bi kratkoročno dosegel ozko opredeljeno korist, uničuje pogoje za obstoj naslednikov; torej sovraži svoje otroke in vnuke, ker ni družbeno odgovoren.

MOTO:

Prerokba Indijancev Cree: 'Šele, ko bo posekano poslednje drevo, šele, ko bo zastrupljena poslednja reka, šele, ko bo ujeta poslednja riba, šele takrat boste spoznali, da denarja ni mogoče jesti.' Saj narava (vesolje, vključno s planetom Zemljo in njenimi omejenimi viri) ne potrebuje ljudi, a ljudje potrebujejo naravo, medsebojno zanesljivost, soodvisnost in celovitost, torej morajo biti družbeno odgovorni, da bi človeštvo preživel.

V 12-ih letih bolj ali manj amaterskega delovanja so v raziskovalnem programu Inštituta za razvoj družbene odgovornosti (IRDO) pripravili in sami ali pri mednarodnih založbah izdali dvanajst zbornikov svojih konferenc o raznih vidikih družbene odgovornosti, osem zbornikov ob podelitvi slovenskih nagrad za družbeno odgovornost HORUS, vsaj deset knjig na zgoščenkah, tri (povabljene) zbirke člankov v svetovnih revijah iz teorije sistemov in kibernetike ter štiri (povabljene) knjige pri založbi Bentham.

Tako so konec avgusta 2016 izdali trojno knjigo, ki ni svojstvena samo po naslovu in vsebini (skladni s program UM in SSRUM), temveč tudi po tem, da je pri njej sodelovalo 18 + 5 avtorjev s šestih članic UM – EPF, FF, FNM, FKBS, PeF in PF.

Po vrstnem redu v kazalnih so to:

1. Matjaž Mulej (tudi kot urednik vseh treh knjig s souredniki Viljemom Merharjem, Viktorjem Žakljem – za prvo knjigo, Anito Hrast – za drugo knjigo in Branko Čagran – za tretjo knjigo), EPF
2. Zdenka Ženko, EPF
3. Simona Šarotar Žižek, EPF
4. Vesna Vuk Godina, FF
5. Tjaša Štrukelj, EPF
6. Simona Sternad Zabukovšek, EPF
7. Lidija Hauptman, EPF
8. Romana Korez Vide, EPF
9. Janja Hojnik, PF
10. Ana Vovk Korže, FF
11. Majda Pšunder, FF
12. Boris Vezjak, FF
13. Branka Čagran, PeF
14. Stojan Puhelj, PeF
15. Peter Sitar, FF,
16. Vesna Weingerl, FKBS
17. Darinka Sikošek, FNM
18. Matjaž Pušnik, FNM

Pet magistrskih študentov PeF in FF (z mentorico Branko Čagran):

19. Katja Gomboc
20. Nina Hari
21. Petra Tomšič
22. Aleš Točaj
23. Tanja Planinšek

Sodelovalo je še 26 avtorjev od drugod, pretežno iz prakse (tudi po en iz ZDA, Italije in s Slovaške), med njimi je tudi dijakinja (ob pisanju teksta še osnovnošolka).

Za kaj gre?

L. 1789 so v 1. člen Deklaracije o pravicah človeka in državljana zapisali: »Družbene razlike smejo temeljiti le na splošni koristi.« Do danes so najvplivnejši in najpožrenejši pozabili, da je to končalo neproduktivno fevdalno oblast in so jo obnovili. Zato je zdaj globalna kriza, ki grozi prerasti iz vrste lokalnih vojn in skoraj sto milijonov ljudi, pregnanih z domov, v 3. svetovno vojno; ta se je dejansko začela l. 1992, ko je predsednik ZDA Bush napovedal vojno terorizmu. Pot iz nje vidi napredni del sveta v družbeni odgovornosti (DO), tudi Evropska unija (EU, 2011). Slovenija še nima strategije DO, četudi je EU priporočila to že l. 2011.

Morda bo Slovenijo spodbudilo dvoje družbeno odgovornih mednarodnih podpisov listin, ki izražajo skrb za ohranjanje narave, torej preganjajo prevladujoče sovraštvo do naslednjih generacij.

IRDO, Kulturni center Maribor in avtorji dajejo svoj prispevek s trojno knjigo s podnaslovi:

1. Družbenoekonomski okvir in osebne lastnosti družbeno odgovornih
2. Informacije za odločanje družbeno odgovornih
3. Uveljavljanje družbene odgovornosti v vzgoji in izobraževanju

V prvi knjigi je 12 avtorjev. Povejo, kako mora in more iz družbenoekonomskih razlogov človeštvo – zlasti njegovi najvplivnejši ljudje in organizacije s prakticiranjem svoje družbene odgovornosti (DO) – nehati sovražiti naslednje generacije. Nudi veliko podatkov. Dodaja pogoje za nujno upoštevanje stvarnosti. To je osnova za pot iz krize.

V drugi knjigi je 20 avtorjev. Poskušajo podpreti trud za več DO z informacijami, kako bi se rešili iz te krize. Gre za inovacije številnih praks; vsaka se tiče prenove utečenih navad, podedovanih iz drugačnih razmer. Osnova je predlog za slovenski modelni program družbene odgovornosti, ki kaže podlage za družbeno odgovorno življenje. Tega naj podprejo podlage za celovito odločanje iz zelo različnih nadaljnjih vidikov.

Tretja knjiga ima 25 avtorjev. Univerza v Mariboru se je opredelila za 'Trajnostno in družbeno odgovorno Univerzo v Mariboru'. Uresničitev te dragocene opredelitve potrebuje uveljavljanje DO v vzgoji in izobraževanju. Ta knjiga prispeva k temu.

Družbeno odgovornost ali bolje odgovornost vsakogar za vplive na družbo, tj. na ljudi in naravno okolje, je nujna maksima človeških vrednot, kulture, etike in norm. Po mednarodnih

listinah je DO pomembna nova lastnost ljudi, ki je med bistvenimi pogoji, da človeštvo najde pot iz sedanje krize (EU 2011; ISO 26000 itd.) in zagotovi prihodnost sedanje civilizacije, ki je brez DO v slepi ulici; grozi uničevalna tretja svetovna vojna in uničenje naravnih pogojev za obstoj človeštva sedanje civilizacije. Zato je ta trilogija dragocen dosežek.

Dragocena je tudi iz dveh praktičnih razlogov:

- povezala je avtorje iz različnih specializacij in šol, ki so pokazali, v kako številnih oblikah in na kako različnih področjih se da prispevati k praksi družbene odgovornosti,
- vsak avtor je z donacijo prispeval, da sta založnika krila del tehničnih stroškov in so knjige lahko izšle.

Po slabih treh mesecih sta založnika že imela sestanek o ponatisu. Knjige so skoraj razprodane.

NOVE IZDAJE UNIVERZITETNE ZALOŽBE

Univerzitetna založba Univerze v Mariboru je v polnem pogonu. V skladu z našim univerzitetnim poslanstvom o izmenjavi spoznanega v znanosti, umetnosti in izobraževanju v založbi pripravljamo dela v obliki knjig in priročnikov naših profesorjev, raziskovalcev, asistentov, študentov in sodelavcev. V januarju izpostavljamo dve knjigi in dva priročnika, ki so izšli pri založbi. V okviru mednarodne knjižne zbirke ZORA sta pod uredništvom dr. Marka Jesenška s Filozofske fakultete izšla dva naslova: Zora 119: Med didaktiko slovenskega jezika in poezijo (Ob 80-letnici Jožeta Lipnika) in Zora 120: Avgust Pavel med Slovenci, Madžari in Avstrijci. Z Medicinske fakultete pa prihajata priročnika: Kratek priročnik znakovnega jezika (Breaking the Silence), ki sta ga uredila študenta medicine Kristijan Skok in Neja Turk, ter Klinični priročnik za študente splošne medicine, ki ga je uredil Matic Mihevc, prav tako študent medicine.

Vljudno vas vabimo, da si ogledate še ostala objavljena dela na spletni strani Univerzitetne založbe Univerze v Mariboru na spletnem naslovu: press.um.si.

NOVICE

■ VRHUNSKI ZNANSTVENI DOPRINOS DVEH REDNIH PROFESORJEV S FAKULTETE ZA ORGANIZACIJSKE VEDE UNIVERZE V MARIBORU

Prof. dr. Zvone Balantič s Fakultete za organizacijske vede Univerze v Mariboru je v avtorstvu s prof. dr. Andrejem Polajnarjem in prof. dr. Simono Jevšnik pri Nacionalnem inštitutu za javno zdravje izdal znanstveno monografijo z naslovom Ergonomija v teoriji in praksi. Znanstveno monografijo sta recenzirala ugledna strokovnjaka prof. dr. Anton Zupan in doc. dr. Matjaž Maletič. Po mnenju recenzenta, profesorja UM FOV doc. dr. Matjaža Maletiča, »je izdaja monografije neprecenljiva za širšo javnost in strokovnjake, ki delujejo na najrazličnejših področjih – tako tistih, ki so integralni del področja ergonomije,

kot tudi tistih, ki se v posameznih segmentih prepletajo s področjem ergonomije«.

Znanstvena monografija je trilogija v treh dopolnjujočih se segmentih. Prvi segment je knjižni del, imenovan Ergonomija v teoriji in praksi, ki zajema 495 strani. Drugi sklop je izdan na prenosnem elektronskem nosilcu, ki vsebuje 8 analitičnih multimedijskih vsebin z naslovom Ergonomski izzivi. Tretji del pa je dinamični portal www.etip.si (Ergonomski izzivi), ki omogoča predstavitev odličnih praks iz delovnih okolij, vendar temelji na dinamični osnovi in je nadgradljiv.

Avtorji so želeli bralcu ponuditi dva vzporedna svetova, ki se dopolnjujeta, in sicer na samih vsebinskih področjih in v načinu prenosa vsebin. Povezava med teoretičnimi vsebinami, zajetimi v klasičnem delu, in praktičnimi rešitvami iz raznovrstnih okolij, zbranimi v elektronskem delu, daje celotni monografiji posebno aktualno dinamiko, ki želi ujeti hiter utrip sodobnih mikro- in makroergonomskih okolij.

■ REDNI PROFESOR DR. IZTOK PODBREGAR JE SKUPAJ Z IZREDNO PROFESORICO DDR. TEODORO IVANUŠA PRI ZALOŽBI BENTHAM BOOKS IZDAL ZNANSTVENO MONOGRAFIJO Z NASLOVOM »THE ANATOMY OF COUNTERINTELLIGENCE: EUROPEAN PERSPECTIVE«

Red. prof. dr. Iztok Podbregar s Fakultete za organizacijske vede Univerze v Mariboru je pri svetovno znani založbi Bentham books v decembru 2016 skupaj z izr. prof. ddr. Teodoro Ivanuša izdal znanstveno monografijo z naslovom The Anatomy of Counterintelligence: European Perspective.

V znanstveni monografiji so avtorji izpostavili metode in organizacijo protiobveščevalne dejavnosti ter podali jasno razpravo tabujev in stereotipov te zvrsti. Vprašanja protiobveščevalne dejavnosti so v državah Evropske unije obravnavana svojstveno, če jih primerjamo s preostalim svetom. Razlike izhajajo iz raznolikosti političnih sistemov, kontinentalnega prava, človekovih pravic, zgodovine, nacional-

ne kulture, jezika, ekonomije, geostrateškega položaja, urbanega koncepta mest itd. Kljub geografsko raznolikim področjem pa obstajajo določene podobnosti.

Znanstvena monografija ponuja zgoščen pregled ukrepov protiobveščevalne dejavnosti, ki se izvajajo v Evropi in jih le redko zasledimo v znanstveni literaturi. Predstavljen je niz informacij o protiobveščevalni dejavnosti, definirana so načela protiobveščevalne dejavnosti in cilji tujih obveščevalcev, razložen je način identifikacije agentov in operativnih sodelavcev (tudi operativnih sodelavcev, ki delujejo pod krinko). Izpostavljene so dileme protiobveščevalne dejavnosti v luči aktualnih dogodkov.

Znanstvena monografija bo še posebej koristna za študente političnih znanosti in varnostnih ved, ki študij usmerjajo v poznavanje evropskega sistema protiobveščevalne dejavnosti in njenega vpliva na organizacijo protiobveščevalne dejavnosti, kot tudi nacionalne varnostne politike.

Več o znanstveni monografiji na povezavi:

<http://ebooks.benthamscience.com/book/9781681084114/>.

■ REPOZITORIJ UKM

Univerzitetna knjižnica Maribor je 24. novembra 2016 predstavila javnosti novost – Repozitorij UKM, ki prinaša digitalizirano gradivo.

Univerzitetna knjižnica Maribor hrani v svojih depojih več kot milijon enot gradiva, od tega veliko starejšega in dragocenega, ki je edinstveno in izvorno iz več razlogov. Lahko je zanimivo za lokalno okolje, ker ga UKM hrani zaradi svojega poslanstva, domoznanske vsebine, ali nasploh zaradi fizične oz. pojavnne oblike. Prav to so redkosti Univerzitetne knjižnice Maribor, ki jo odlikujejo in razlikujejo od drugih knjižnic. V veliki večini je gradivo uvrščeno v zbirke: Zbirko rariet in stare periodike, Rokopisno zbirko, Zbirko drobnih tiskov, Glasbeno in filmsko zbirko, Kartografsko zbirko, Maistrovo knjižnico, Domoznansko zbirko in druge. Lahko je tiskano ali izvorno digitalno gradivo.

UKM z digitalizacijo in zbiranjem digitalno rojenih dokumentov že vrsto let dopolnjuje svoj knjižnični fond. Izhodiščni portal za pregledovanje digitaliziranega gradiva je od konca preteklega leta Repozitorij UKM, ki obsega sedem zbirk:

Iz zakladnice UKM

Mariborenzija

Štajerska

Univerzitetne zgodbe

Zapuščine UKM

Domoznanske pripovedi

Mladi za napredek Maribora

Na oglasnem traku se javnost seznanja z novi digitaliziranimi objekti ali pa z aktualnimi temami.

PREDSTAVITEV ZBIK

IZ ZAKLADNICE UKM

Predstavitev dragocenosti iz Rokopisne zbirke in zbirke rariete Enot za domoznanstvo in posebne zbirke Univerzitetne knjižnice Maribor. Dragoceno gradivo, ki ga je UKM v glavnini pridobila v prvi polovici prejšnjega stoletja, je regionalne provenience. Vsebinsko opozarja na široko kulturno komponento tega prostora. Gradivo je zaradi starosti in originalnosti hranjeno pod posebnimi pogoji varovanja redkega knjižničnega gradiva, zato je praktično nedostopno širši kulturni javnosti.

Z digitalnimi objekti/vsebinami odklepamo vrata zakladnice Univerzitetne knjižnice Maribor in vabimo različne javnosti, da vstopijo vanjo!

MARIBORENZIJA

Védenje o zgodovini in sedanjosti mesta Maribor skozi gradivo, ki ga skrbno, natančno in pretehtano pridobiva in obdeluje Enota za domoznanstvo, in posebne zbirke skozi več kot stoletno obdobje obstoja in razvoja knji-

žnice, od naslednice knjižnice Zgodovinskega društva v Mariboru v začetku 20. stoletja pa vse do danes kot osrednje knjižnice Univerze v Mariboru.

Gradivo, zbrano v zbirki Mariborenzija, omogoča raziskovanje, proučevanje in daje možnost opisovanja domačega okolja.

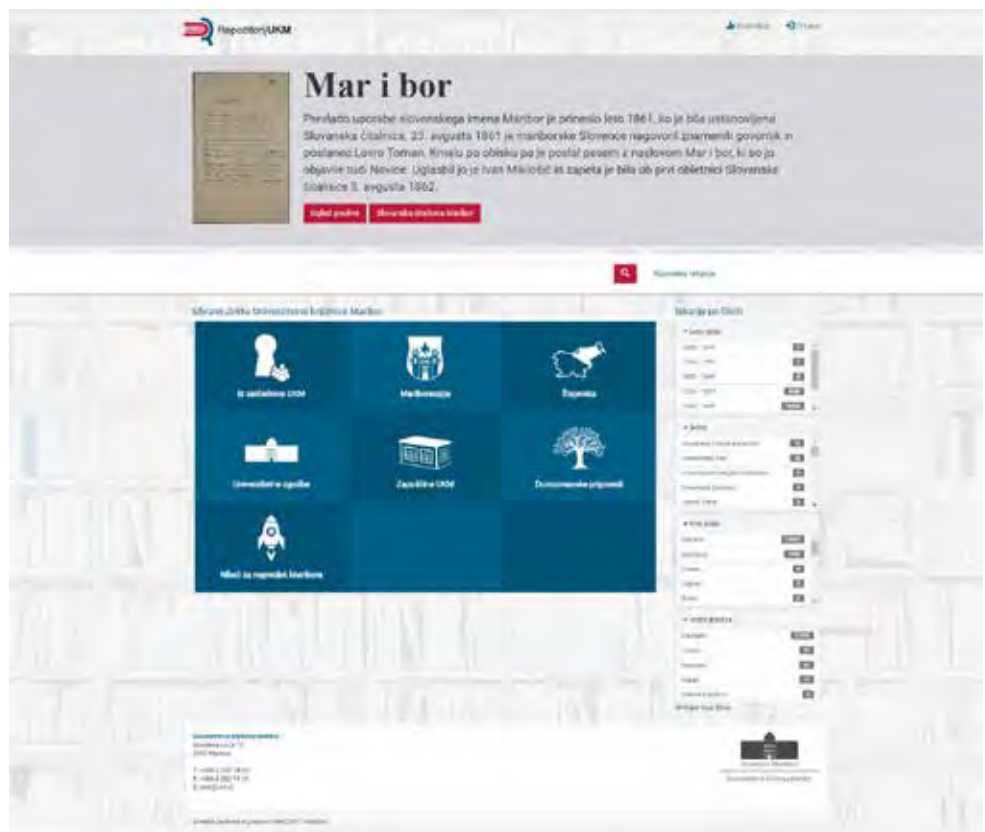
Lokalno in mestno!

ŠTAJERSKA

Štajerska kot historična dežela in kot današnja regija je območje, od koder Univerzitetna knjižnica Maribor črpa in odseva svojo vlogo arhivske, univerzitetne in domoznanske knjižnice že več kot sto let. Zgodovinsko dejstvo in zrcaljenje v okolje se kaže tudi v gradivu in ponudbi UKM.

Subregionalno – območje mariborske širše okolice in primestje

Regionalno – SV Slovenija oz. historična dežela Štajerska

NOVICE

UNIVERZA V MARIBORU /UNIVERZITETNE ZGODBE

Univerza v Mariboru je bila ustanovljena leta 1975 in Univerzitetna knjižnica Maribor je bila sopodpisnica ustanovitve. V sklopu UM danes deluje sedemnajst fakultet, ima bogato založeno univerzitetno knjižnico, razvejano mrežo študentskih domov in razvito športno ter drugo infrastrukturo.

Univerzitetne zgodbe prinašajo mejnike Univerze v Mariboru v sliki in besedi.

ZAPUŠČINE UKM

Bogat fond UKM se skozi vsa desetletja bogati z zapuščinami, ki spadajo med tiste odličnosti knjižnice, ki jih lahko razumemo tudi kot "muzejsko" literaturo.

Osebnostne in ustvarjalne zapuščine obsegajo raznolike vsebine, od dokumentov, pisem, korespondenc, slikovnega gradiva, razglednic, fotografij itd. Tovrstno kulturno bogastvo ima nemalokdaj zaradi svoje izjemnosti lastnosti kulturne dediščine; po vsebini pa je dragocen vir informacij za študij in proučevanje, za poglobljeno strokovno delo in raziskovanje različnih strok – literarne, umetnostne in kulturne zgodovine, etnologije, glasbe in drugih znanosti, življenja posameznikov in delovanja institucij. Posamezne enote, ki tvorijo zapuščinško celoto, so lahko zelo različne, saj lahko obsegajo en dokument, pismo ali pesem, več del, ali pa celotno osebno zapuščino posameznega ustvarjalca ali zbiralca.

Zbirke postopoma oživljamo, s koriščenjem možnosti, ki jih nudi sodobni čas.

DOMOZNANSKE PRIPOVEDI

Domoznanska zbirka v Univerzitetni knjižnici Maribor je lokalna samo po mestu zbiranja in hranjenja, po temah in vsebinah pa ima nemalokrat vrednost nacionalnega in kulturnega bogastva.

Domoznanske pripovedi nudijo dostop do digitaliziranih vsebin, polnih besedil, programov in projektov s področja kulturne dediščine Slovenije. Objekti oz. entitete so predstavljene kot zgodbe, ki prikazujejo izbrani dogodek, osebo ali pojav. Dodani so lahko tudi multimedijski elementi (fotogalerije, glasba, zvok, gibljive slike, tridimenzionalni viri ...).

Dostop do digitaliziranega znanja in kulturne dediščine.

MLADI ZA NAPREDEK MARIBOR

Raziskovanje mladih v programu Mladi za napredek Maribora poteka vsako šolsko leto že od leta 1982, sprva v organizaciji Mestne občine Maribor, od 2007 pa pod okriljem ZPM Maribor. Gibanje spodbuja in širi ustvarjalnost in inovativnost mladih, uči jih samostojnega raziskovalnega dela in vzbuja zavest o odgovornosti za razvoj okolja, v katerem živijo.

Vsako leto v programu sodeluje več kot 300 mladih raziskovalcev iz višjih razredov mariborskih osnovnih šol, srednjih šol in dijaških domov, ki oddajo več kot 200 raziskovalnih nalog in inovacijskih predlogov na več kot 30-ih raziskovalnih področjih. Naloge so dostopne v Univerzitetni knjižnici Maribor.

»Samo odgovorni, ustvarjalni in samozavestni mladi ste lahko gonilo napredka, odrasli pa vam moramo dati pogoje, da razvijate svoje sposobnosti in talente ter da vaši predlogi zaživijo tudi v praksi.«

Ideja o informacijskem sistemu, ki bi hranil knjižno gradivo v digitalizirani obliki in katero bi bilo dostopno tudi širši javnosti, se je porodila že leta 2010. Prvi pilot informacijskega sistema se je vzpostavil konec leta 2012, ko je bil zasnovan na odprti programski kodi DSpace. V letu 2013 je UKM podpisala tripartitno pogodbo z Univerzo v Mariboru in se s tem zavezala, da bo vzdrževala Digitalno knjižnico Univerze v Mariboru (DKUM). V letu 2015 smo sprejeli strateško odločitev, da se programski platformi obeh informacijskih sistemov, Repozitorija UKM in DKUM, poenotita.

Repozitorij UKM je zgrajen z lastnim znanjem, ki se ne omejuje samo na UKM, temveč tudi širše. Razvojni načrti Repozitorija UKM so tako za prihodnje zasnovani na širši poveztivosti z informacijskimi sistemi v Sloveniji in tudi tujini.

Vzpostaviti smo želeli odprti in poveztljiv sistem. Pri sami izgradnji smo sledili Smernicam za zajem, dolgotrajno hranjenje in dostop do kulturne dediščine v digitalni obliki (2013). Smernice so nastale kot eden izmed ciljev uresničevanja Digitalne agende Evrope, ki je eden izmed vodilnih konceptov pri uresničevanju strategije Evropske komisije, Evropa 2020.

Naš namen je posredovanje gradiva v Europeano – evropsko multimedijsko digitalno knjižnico, ki zbira kulturno dediščino Evrope

v digitalni obliki. Izbrali smo metapodatkovni standard Dublin Core in ga dopolnili z Europeana Data Modelom. Veliko smo se ukvarjali z usklajevanjem našega metapodatkovnega modela s formatom COMARC, ki je osnova COBISS-a. Napravili smo primerjavo in usklajevanje za vse vrste gradiv, ki jih vnašamo v COBISS. To nam omogoča uvažanje podatkov iz COBISSA v Repozitorij UKM.

Nabor digitaliziranega gradiva se širi in je v veliki meri prosto dostopen vsem uporabnikom s spletne strani UKM. Ponuja nekaj starejših časnikov, med njimi tudi prvi mariborski časopis Marburger Zeitung (1861—1945), mariborski časnik Straža, Voditelj v bogoslovnih vedah; rokopisno gradivo (najstarejšo knjigo v Univerzitetni knjižnici Maribor – latinsko rokopisno knjigo Petra Lombarda iz 12. stoletja, fond Slovanske čitalnice, zapuščini Jančka Šlebingerja in Antona Krempla ...), raritete in slikovno gradivo ter drobne tiske (plakati SNG, razglednice Maribora). V repozitoriju so dostopne tudi domoznanske zgodbe – dostopni do različnih portalov in spletnih strani z domoznansko vsebino (Tegetthoff – virtualni dom, spletna stran, narejena leta 2012; zgodbe iz portala Kamra: Rudolf Maister in Maistrova knjižnica, Zgodovina in življenje mariborskega Starega mostu, rodbina Zabeo in njihova grajska knjižnica v UKM ...). V repozitoriju pa imajo mesto tudi digitalno rojeni objekti (časovni trak – 40 let Univerze v Mariboru) in drugo gradivo (raziskovalne naloge Mladi za napredek Maribora).

Z objavo gradiva v Repozitoriju UKM to gradivo ponujamo javnosti v uporabo za proučevanje, raziskovanje, poučevanje ali preprosto na ogled.

Z vsakoletnim naborom digitaliziranega gradiva bomo bogatili in večali Repozitorij UKM!

Univerzitetna knjižnica Maribor z Repozitorijem UKM prispeva k oblikovanju virtualnega sveta znanja in z digitalizacijo dragocene pisne kulturne dediščine univerze in mesta zagotavlja širok dostop do kulturnih dobrin.

Trenutno Repozitorij UKM na spletnem naslovu <http://dr.ukm.um.si> ponuja več kot 21.300 digitaliziranih objektov.

- dr. Vlasta Stavbar
- mag. Aljoša Nikl
- Sandra Grajfoner

PRVA ZAGOVORA MAGISTRSKEGA DELA ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA 2. STOPNJE

Zdravstvena nega – smer Urgentna stanja v zdravstvu

➤ IZR. PROF. DR. (ZDRUŽENO KRALJESTVO VELIKE BRITANIJE IN SEVERNE IRSKE) MAJDA PAJNKIHAR

➤ PROF. DR. SONJA ŠOSTAR TURK

V novembru 2016 sta na Fakulteti za zdravstvene vede Univerze v Mariboru potekala prva zagovora magistrskega dela na študijskem programu 2. stopnje Zdravstvena nega – smer Urgentna stanja v zdravstvu. Magistrski deli sta zagovarjala študenta David Kac in Samo Podhostnik, ki sta tako postala prva diplomanta omenjene študijske smeri.

David Kac je pod mentorstvom izr. prof. dr. Miljenka Križmariča in somentorstvom izr. prof. dr. Dušana Mekiša zagovarjal magistrsko delo z naslovom Oscilometrično merjenje krvnega tlaka med transportom kritično bolnih in poškodovanih.

Samo Podhostnik je pod mentorstvom izr. prof. dr. (Združeno kraljestvo Velike Britanije in Severne Irske) Majde Pajnkihar in somentorstvom prof. dr. Andreje Sinkovič zagovarjal magistrsko delo z naslovom Kompetence zdravstvenih reševalcev pri obravnavi akutnega koronarnega sindroma v nujni medicinski pomoči na terenu.

Prve študente je v novo študijsko smer Urgentna stanja v zdravstvu Fakulteta za zdravstvene vede Univerze v Mariboru vpisala v študijskem letu 2014/2015. Priprava nove študijske smeri je nastala na pobudo strokovnjakov iz prakse zaradi potrebe, ki je posledica razvo-

ja urgentne medicine in ustanovitve enotnih urgentnih centrov po državi. Pogoji za vpis zahtevajo, da imajo kandidati pridobljeno predizobrazbo s področja zdravstvenih ved in minimalno 3 leta strokovnih izkušenj s področja zdravstvene nege in oskrbe. To jim omogoča, da lahko nadgrajujejo teoretično in strokovno znanje. V študijskem programu študenti pridobijo kompleksno znanje iz teorij in konceptov zdravstvene nege, raziskovalnih metodologij ter prakse, utemeljene na dokazih. To so znanja, ki podpirajo izvajanje izbirnih strokovnih predmetov za varno in učinkovito obravnavo pacientov ter poškodovancev. V izvajanje

NOVICE

študijskega programa so vključeni vrhunski strokovnjaki z urgentnih področij zdravstva. Študenti svoje klinično znanje nadgrajujejo v simuliranem kliničnem okolju na fakulteti in v kliničnem okolju pod vodstvom strokovnjakov iz prakse. Odličnost študijskega programa je v interprofesionalnem in interdisciplinarnem delu ter tesnem sodelovanju med fakulteto in kliničnim okoljem.

Diplomanti imajo znanje za interdisciplinarno delo v zdravstvenih timih in so kompetentni za delovanje v kompleksnih in nepredvidljivih okoliščinah; za podajanje kritične ocene urgentnih stanj pri pacientih, za kakovostno, varno in učinkovito zgodnjo triažo pacientov in poškodovancev na terenu in v urgentnih centrih s poznavanjem ocenjevalnih lestvic ter za izvajanje nujnih diagnostičnih postopkov in sodelovanje pri terapevtskih ukrepih na terenu in v urgentnih centrih. Poleg tega imajo diplomanti kompleksno znanje za izvajanje znanstvenoraziskovalnega dela, za razvoj znanja v praksi in za podporo izvajanja obravnave pacientov na osnovi raziskovalnih dokazov; pa tudi kompleksno teoretično znanje, ki jim omogoča individualno, varno in humano k pacientu in svojcem usmerjeno obravnavo kritično bolnih ljudi. Hitro in strokovno ukrepanje je temeljnega pomena za preživetje pacienta in za zmanjšanje posledic, kar vpliva na poznejšo kakovost življenja pacienta in ne nazadnje zmanjša stroške zdravstvene rehabilitacije.

Verjamemo, da bodo diplomanti študijske smeri Urgentna stanja v zdravstvu s pridobljenimi kompleksnimi in specialnimi znanji odlični sodelavci v zdravstvenih timih. Prepričani smo tudi, da bodo kritično bolne paciente in poškodovance obravnavali profesionalno in človeško ter nudili oporo njihovim svojcem. Kritične situacije povzročajo močan stres že pri zdravstvenih delavcih in seveda toliko večjega pri pacientih ter svojcih.

Naša osnovna in primarna naloga je izobraževanje študentov, ki imajo kompleksna strokovna, znanstvena in etična znanja ter visoke moralne vrednote za pomoč bolnim in pomoči potrebnim ljudem.

S pridobljenimi kompleksnimi in specialnimi znanji bodo pripomogli k nadaljnjemu razvoju zdravstvene nege na področju urgentnih stanj. Prvima diplomantom študijskega programa 2. stopnje Zdravstvena nega – smer Urgentna stanja v zdravstvu iskreno čestitamo.

DAN MEDICINSKE FAKULTETE

➤ ELVIRA ŽIBRAT

Dan fakultete v letu 2016 so na Medicinski fakulteti obeležili z dvema dogodkoma 2. decembra; na dopoldanskem so podelili diplome 58-im doktoricam in doktorjem medicine, od katerih jih je osem zaključilo univerzitetni študijski program, 50 pa enovit magistrski študijski program Splošna medicina. V imenu diplomantov (njihovo skupno število se je povečalo že na okrog 500) je zbrane nagovorila nekdanja prodekanja študentka Eva Nike Cvikl.

Na popoldanski osrednji slovesnosti so nato izpostavili vrhunske dosežke fakultete, ki se v dvanajstem letu delovanja odlično profilira tako v domačem kot v mednarodnem raziskovalnem prostoru, podelili pa so tudi več priznanj in pohval. Na predlog dekana in senata fakultete so postali zaslužni gostujoči profesorji MF UM prof. dr. Friedrich Anderhuber, izr. prof. dr. Ivan Malešič, prof. dr. Gregor Mikuž in prof. dr. Mirko Toš – vsi so ugledni profesorji in veliki podporniki mariborske medicinske fakultete.

Ob dnevu MF UM so razglasili in podelili tudi Dekanove nagrade in Dekanova priznanja za študentsko raziskovalno delo. Zlato Dekanovo nagrado sta dobili Tanja Hartman in Anja Šegula (mentorja izr. prof. dr. Robert Ekart in prof. dr. Radovan Hojs), srebrno je prejel Rok Petrovčič (mentorica doc. dr. Zalika Klemenc Ketiš), bronasto pa sta dobila Tjaša Hertiš in Tadej Petek (mentorica izr. prof. dr. Nataša Marčun Varda). Za raziskovalno delo vlada med študenti veliko zanimanja.

Na slovesnosti so podelili tudi pohvale Marcusa Gerbeziusa za najboljše študijske uspehe v preteklem študijskem letu; prejeli so jih: Janina Ulbl, Maruša Martinčič, Nino Cmor, Špela

Baglama, Tjaša Hertiš in Eva Šibila. Priznanje prof. dr. Zore Janžekovič za zgledno delo na področju sodelovanja s študenti in pedagoškega procesa sta dobili doc. dr. Zalika Klemenc Ketiš in asist. Arijana Turčin. Prof. dr. dr. h. c. Jože Drinovec je prejel priznanje prof. dr. Edvarda Glaserja za prispevek k pomembnemu izboljšanju izobraževalnih pogojev fakultete. Dekan prof. dr. Ivan Krajnc se je s priznanjem za posebne zasluge zahvalil še številnim nosilkam in nosilcem predmetov, ki so pomembno zaznamovali študijski proces na fakulteti.

Slovesnost je lepo zaokrožila podelitev štipendije Fundacije prim. dr. Janka Držečnika, ki jo je ustanovilo Društvo za zdravje srca in ožilja za Podravje in Maribor; tokrat je dobitnica enoletne štipendije študentka 3. letnika medicine Neja Turk.

Študentje MF UM so v okviru Društva študentov medicine Maribor pripravili že 12. božični koncert in 21. decembra lani do zadnjega sedeža napolnili Unionsko dvorano v Mariboru. Mešani akademski pevski zbor MF UM je pod vodstvom Petre Beršnjak in v zelo pomlajeni in novi sestavi presenetil z izbranim in izvrstno odpetim programom, s katerim se lahko mirno podajo tudi na revijo pevskih zborov. Poslušali smo Shenandoah, ameriško ljudsko, Sing Pentatonixa, nedavno preminulega Leonarda Cohena Hallelujah in za zaključek še Hughja Martina in Ralpa Blana Have Yourself a Merry Little Christmas. Tudi drugi nastopajoči so pokazali, da niso le odlični študentje, temveč tudi izjemni umetniki, od članic in članov dramske skupine, ki so satirično obarvano prikazali življenje na fakulteti, pa vse do instrumentalistov, pevk in pevcev.

PRENOS ZNANJA V GOSPODARSTVO, PRILOŽNOSTI IN POMANJKLJIVOSTI –

1. Raziskovalni sejem Univerze v Mariboru namenjen gospodarstvenikom

➤ JOANNA BERTONCELJ

V decembru je potekal 1. raziskovalni sejem, ki sta ga organizirala Univerza v Mariboru in PPC Tezno. Univerza v Mariboru se je pred časom zavezala, da bo s svojo inovativno politiko, skupaj s potenciali, ki jih ima cona Tezno, uresničevala politiko skladnega regionalnega razvoja Slovenije in sodelovala pri vplivanju na razvojne potenciale mesta Maribor in vzhodne kohezijske regije.

Sejem, na katerem so se v prvi vrsti predstavili raziskovalci Univerze v Mariboru in drugi ponudniki storitev pod streho univerze, je spodbudil veliko zanimanja tudi pri gospodarstvenikih. Svoje dosežke so predstavljale skoraj vse članice UM, veliko zanimanja pa sta požela evropski projekt HYPSTAIR (FP7) v sodelovanju sodelavcev FG in FERI, katerega namen je razvoj hibridnega pogona za športna letala in vmesnika pilot-letalo za namene vodenja in nadzora hibridnega sistema, ter projekt ADORA, ki deluje na področju informacijskih tehnologij in je specializiran na področju zdravstva in z njim povezanih tehnologij. S pomočjo razpoznavne gibov oz. kretenj in zvoka zagotavljajo enostavnejšo, naravnejšo in učinkovitejšo komunikacijo človek-računalnik. Rešitve predstavljajo dodano vrednost obstoječim sistemom in optimizirajo način dela. Podjetje ADORA-med je prejemnik številnih domačih in mednarodnih nagrad za inovativnost in vrhunske dosežke v znanosti.

Vse prisotne na sejmu so pozdravili rektor Univerze v Mariboru dr. Igor Tičar, župan občine Maribor dr. Andrej Fištravec in direktor Poslovno proizvodne cone Tezno Gorazd Bende. V nagovoru so vsi izrazili željo po napredku gospodarstva in inovacijah ter podprli povezovanje z univerzo. Strinjali so se, da je sicer univerza dolžna predati svoje znanje študentom, vendar je na posamezniku, kako se bo znašel.

Tehno Center UM, Tovarna podjetj in RAZ:UM so predstavili oblike pomoči in storitev inovacijsko-podjetniškega podpornega okolja UM, na ogled pa je bila postavljena tudi maketa revitalizacije cone Tezno, ki so jo izdelali študenti FGPA, oddelka za arhitekturo, pod mentorstvom doc. dr. Uroša Lobnika in asist. Vanje Skalicky.

V okviru sejma je potekala tudi okrogla miza na temo »Prenos znanja v gospodarstvo – priložnosti in pomanjkljivosti«. Udeležili so se je rektor univerze, mariborski župan, direktor poslovno proizvodne cone, direktor podjetja Menerga d.o.o., predsednik uprave Zavarovalnice Sava mag. David Kastelic, dr. Peter Cvahte, izr. prof. dr. Boruta Bratina, vodja IOT, mag. Avgust Šibila, vodja razvoja družbe Talum d.d., dr. Sabina Koleša, generalna direktorica Direktorata za podjetništvo, konkurenčnost in tehnologijo na MGRT. Razprava je potekala predvsem v smeri, kje se podjetnikom, gospodarstvenikom in posameznikom, ki vstopajo v to sfero, največkrat zatakne. Razpravljali so o tem, ali država naredi dovolj za posameznike? Ali država raziskovalce spodbuja pri inovacijah ali ne? Mnenja so bila deljena, vsekakor pa so se porodila vprašanja, na katera bomo odgovore iskali tudi v prihodnje.

NOVICE

SODELOVANJE FAKULTETE ZA ORGANIZACIJSKE VEDE S FRAPORTOVO LETALSKO AKADEMIJO

➤ DOC. DR. POLONA ŠPRAJC

Na ljubljanskem letališču je bila ustanovljena Fraportova letalska akademija, ki bo zaposlenim znotraj skupine Fraport in ostalim zainteresiranim posameznikom ter podjetjem z vsega sveta skupaj s Fraportovim gasilskim izobraževalnim centrom, Izobraževalnim centrom za zaščito in reševanje Republike Slovenije in Fakulteto za organizacijske vede Univerze v Mariboru ponujala širok nabor znanj s področja zaščite, reševanja in ukrepanja v izrednih razmerah.

Na Fakulteti za organizacijske vede Univerze v Mariboru so v novembru 2016 izvedli de-

lavnico na temo priprave strokovnih izhodišč sodelovanja med fakulteto in Fraportovo letalsko akademijo. Delavnice so se udeležili predstavniki fakultete in Aerodroma Ljubljana, ki so odgovorni za delovanje Fraportove letalske akademije.

Na delavnici so predstavniki Fraportove letalske akademije predstavili poslanstvo akademije, predstavniki fakultete pa so predstavili obstoječe študijske programe, idejo novega študijskega programa s področja kriznega upravljanja in ostale aktivnosti ter dogodke, ki jih fakulteta redno izvaja.

Skupno sodelovanje je predvideno na različnih področjih, kot so vključevanje študentov v praktično usposabljanje, vključevanje gostujočih strokovnjakov Fraportove letalske akademije v pedagoški proces na fakulteti, vzajemno sodelovanje na projektih in raziskavah ter pri ostalih aktivnostih.

Tovrstna strateška povezovanja z gospodarstvom so za fakulteto, ki z interdisciplinarnostjo svojih študijskih programov nudi širok spekter znanj, odlična priložnost za doseganje ciljev in iskanje novih priložnosti.

DAN PRAVNE FAKULTETE

Dan Pravne fakultete Univerze v Mariboru je poseben dogodek za pravniško stroko, za najboljše študente in gostujoče profesorje ter trenutek za druženje in izmenjavo mnenj pravnikov vseh generacij.

Strokovno plat srečanja je zaznamovalo predavanje profesorja Dr. Dres. H.c. Jožeta Strausa na temo Znanstveni napredek, pravo in etika v luči zaščite medicinskih izumov. V drugem delu srečanja pa je potekala podelitev priznanj in denarnih nagrad s strani GRAWE zavarovalnice, d. d. najboljšim diplomantom Univerzitetnega študijskega programa Pravo, ki so diplomirali v času od 1.10.2015 do 30.09.2016.

Podelitev nagrad GRAWE Excellence Award je velik dogodek za fakulteto, predvsem pa za nagrajence, najboljše diplomantke in diplomante Pravne fakultete Univerze v Mariboru, saj prav zaradi njihovega vzora predstavlja študij na Pravni fakulteti študentom še večji izziv, profesorjem pa motivacijo za izvedbo še kakovostnejših predavanj.

Kot najuspešnejši diplomant in študent v času svojega študija se je izkazal Denis Baghrizabehi, ki je prejel poleg denarne nagrade tudi umetniško delo. Priznanja so prejeli: Denis Baghrizabehi, Jan Stajniko, Katja Farič, Urška Kuropec, Primož Novak, Maja Arzenšek, Gašper Bevc, Natalija Vinčec, Ines Belovič in Jure Jakšič.

Posebne plakete s strani Pravne fakultete so prejeli gostujoči strokovnjaki iz prakse, ki se vključujejo v pedagoški proces fakultete: Alenka Zadravec, mag. Marjan Špilar, Vesna Gorjup Zupančič in mag. Igor Strnad.

NOVICE

FAKULTETA ZA STROJNIŠTVO JE PRAZNOVALA DAN FAKULTETE

Fakulteta za strojništvo Univerze v Mariboru je 25. 11. 2016 praznovala dan fakultete. Kljub izjemni tradiciji fakultete in dosežkom, ki jih je v svoji 57 letni zgodovini, v različnih organizacijskih oblikah dosegla, je prvič pripravila slovesnost ob svojem prazniku.

Fakulteta za strojništvo deluje kot znanstveno-raziskovalna in izobraževalna ustanova že več kot pet desetletij. Izobražuje redne in izredne študente na dodiplomskih in magistrskih študijskih programih Strojništvo, Gospodarsko inženirstvo, Mehatronika, Tehniško varstvo okolja, Tehnologije tekstilnega oblikovanja ter Inženirsko oblikovanje izdelkov. Vedno intenzivnejše sodelovanje z gospodarstvom zahteva ustrezno znanstveno-raziskovalno usmerjenost fakultete, ker se dosežki raziskav vedno bolj prenašajo v različne veje slovenske strojne, kovinsko predelovalne in tekstilne industrije. Pomembno dejstvo predstavlja tudi naraščanje zanimanja srednješolcev za študijske programe fakultete, saj so naši inženirji izjemno zaposljivi. Fakulteta sodi na Univerzi v Mariboru med najuspešnejše članice tako po uspešnosti študentov, številu diplomantov na dodiplomskih in podiplomskih programih, po obsegu prihodka iz industrije in projektov, zelo dobri opremljenosti laboratorijev, ter mednarodno priznanih profesorjih in nenazadnje z izjemno dobro organizirano mednarodno menjavo in sodelovanjem, kar je priznala tudi prorektorica za študijsko dejavnost prof. dr. Nataša Vaupotič v svojem pozdravnem nagovoru.

V vseh teh letih je na fakulteti diplomiralo 8.800 dodiplomskih študentov, 250 bolonjskih po-

diplomskih študentov, podelili pa smo tudi 92 specializacij, 418 znanstvenih magisterijev in 250 doktoratov. S svojim znanstveno raziskovalnim delom je znatno prispevala k svetovni zakladnici znanj in je tudi tukaj ena izmed najbolj uspešnih članic Univerze v Mariboru. Prispevek Fakultete za strojništvo na področju znanstvenih publikacij pomembno prispeva k znanstveni odličnosti Univerze v Mariboru kot celote, to je zlasti razvidno na različnih mednarodnih lestvicah, ki rangirajo univerze na svetu in Evropi.

Izjemo ponosni so na dosežke svojih diplomantov in doktorandov, kot tudi dosežke študentov, ki se udeležujejo različnih študentskih projektov ter tekmovanj doma in v tujini. Naj omenimo samo nekatere: Formula Student, projekt Demola, projekt Product Innovation Project na TU Graz, projekti Javnega sklada za razvoj kadrov in štipendij RS Po kreativni poti do praktičnega znanja, kjer je sodelovalo že preko 100 naših študentov, sodelovanje študentov na več razpisih oziroma tekmovanjih gospodarskih družb in še in še.

Zato so ob tej priložnosti podelili priznanja za poslenim, študentom ter poslovnim partnerjem, ki so in bodo tudi v prihodnje ponesli ime Fakultete za strojništvo in Univerze v Mariboru doma in po svetu. Med študenti so priznanje prejeli Mateja Potočnik kot študentka leta ter ekipa Formula Student v kategoriji izjemni raziskovalni ali umetniški dosežek študentov. Fakulteta sodeluje z veliko gospodarskimi družbami, ki izdatno podpirajo študijsko dejavnost na fakulteti. Zato so podelili svečano listino Fakultete za strojništvo dolgoletnemu partnerju podjetju Olma d.o.o. iz Ljubljane. Priznanja so podelili več sodelavcem, in sicer Janez Čepu za strokovno delo, prof. dr. Bojanu Ačku za sodelovanje z gospodarstvom, prof. dr. Karin Stani Kleinschek za raziskovalno delo ter prof. dr. Karlu Gotlihu za pedagoško delo. Podelili pa so tudi priznanje za življenjsko delo, ki ga je prejel zaslužni prof. dr. Jože Flašker. Le-ta se je v svojem govoru zahvalil v imenu vseh prejemnikov priznanj ter poudaril, da mora biti v pedagoško, raziskovalno in razvojno delo fakultete usmerjeno na študente, katerih naloga je, da pridobljeno znanje uporabijo v praksi in prispevajo k blaginji države.

DAN FAKULTETE ZA TURIZEM

Lani je v Brežicah ob sedmi obletnici ustanovitve Fakultete za turizem Univerze v Mariboru potekal že tradicionalni Dan fakultete. V ponedeljek, 19. 12. 2016, so študenti najprej obiskali Dom upokojevcev Brežice, kjer so starejšim občanom predstavili tradicijo praznovanja božičnih praznikov po svetu. Nato pa so vsi skupaj zapeli nekaj narodnih in prazničnih pesmi. Študenti so pot nadaljevali do Zavetišča za male živali Brežice, kjer so s pasjo in mačjo hrano obdarili male živali, ki trenutno nimajo doma. Sredstva za hrano so tudi letos zbirali na prireditvi Tržnica z namenom, ki je v začetku decembra potekala na brežiškem gradu.

Dan fakultete se je nadaljeval v popoldanskih urah s podelitvijo nagrad najboljšim študentom v študijskem letu 2015/16. Priznanja in nagrade je prejelo pet študentov in študentk, ki so v preteklem letu dosegli najvišji učni uspeh. To so Katja Kokot, Janina Žemva, Katja Murkovič, Mojca Fras ter Tomi Špindler. Priznanje za najboljšega pedagoga fakultete pa je prejela doc. dr. Jasna Potočnik Topler.

PODELITEV PRIZNANJ FAKULTETE ZA LOGISTIKO

Na Fakulteti za logistiko so v sredo, 30. novembra 2016, podelili Priznanja Fakultete za logistiko za študijske dosežke, pedagoško delo in strokovno delo.

Prav tako so podelili potrdila tutorjem za njihovo odlično delo v preteklem letu.

Nagrajenci za študijsko leto 2015/2016 so:

priznanja najboljšim študentom 1. letnika:

Špela Kovše

(visokošolski strokovni študijski program),

Tadej Bratina

(univerzitetni študijski program),

Patricija Teršar

(magistrski študijski program),

priznanja najboljšim študentom 2. letnika:

Kaja Krašovec

(visokošolski strokovni študijski program),

Neja Golob

(visokošolski strokovni študijski program),

Miša Gabor

(univerzitetni študijski program),

Sebastjan Lazar

(magistrski študijski program),

priznanja najboljšim študentom 3. letnika:

Anja Pratneker

(visokošolski strokovni študijski program),

Simona Šinko

(univerzitetni študijski program),

NOVICE

priznanja za najboljša zaključna dela:

Simona Šinko, ki je pod mentorstvom doc. dr. Matjaža Kneza in somentorstvom doc. dr. Matevža Obrechta izdelala diplomsko delo z naslovom Analiza pripravljenosti Slovenije na uvedbo avtonomnih vozil.,

Nives Podbevšek, ki je pod mentorstvom izr. prof. dr. Boruta Jereba izdelala magistrsko delo z naslovom Model za ocenjevanje tveganj onesnaževanja v cestnem prometu v Španiji,

Tadej Hren, ki je pod mentorstvom izr. prof. dr. Darje Topolšek izdelal magistrsko delo z naslovom Eye tracking študija smeri pogledov voznikov na ravnih cestah in njihova povezanost s prometnimi nesrečami,

Gašper Koželj Zevnik, ki je pod mentorstvom doc. dr. Matjaža Kneza in somentorstvom doc. dr. Matevža Obrechta izdelal magistrsko nalogo z naslovom Pregled in možnosti izboljšanja polnilnih priključkov električnih vozil,

Albert Pajaziti, ki je pod mentorstvom izr. prof. dr. Boruta Jereba izdelal magistrsko delo z naslovom Razvoj inovativnih produktov informacijskih tehnologij in digitalna transformacija logističnih podjetij.

Tutorji, ki so prejeli priznanje za študijsko leto 2015/2016:

Marija Dernač,
Mark Kmetec,
Sara Salamun,
Anja Dolinar,

Igor Grofelnik,
Taja Košica,
Urška Krajišnik,
Natalija Geld,
Luka Herman,
Mojca Ploj,
Tadeja Gračner,
Tadej Šefer Janc.

Priznanje za strokovno delo je prejela **Romana Zimšek** za uspešno, zanesljivo in pravočasno opravljeno delo, s čimer pomembno sodeluje pri zagotavljanju verodostojnosti računovodskih izkazov Fakultete za logistiko Univerze v Mariboru.

Priznanje za pedagoško delo je prejela asist. **Tea Vizinger** za prispevek na področju izvajanja in razvoja izobraževalne dejavnosti ter dela in sodelovanja s študenti.

NA UNIVERZI V MARIBORU SMO S TEKMOVALNIM SREČANJEM IN SPREJEMOM POČASTILI LEONA ŠTUKLJA

Univerza v Mariboru je organizirala Tekmovalno srečanje, poimenovano po znamenitem olimpijniku Leonu Štuklju, ki je svojo najzlahtnejšo dediščino, medalje in priznanja zapustil Univerzi v Mariboru. Tekmovanje je potekalo v Univerzitetnem športnem centru Leona Štuklja. Ker Univerzitetni športni center nosi njegovo ime, je dolžnost Univerze v Mariboru, da skrbi za ohranjanje njegovega spomina, predvsem z razvijanjem in spodbujanjem športnih aktivnosti med študenti in zaposlenimi. Ob tem je rektor Univerze v Mariboru prof. dr. Igor Tičar sprejel tudi športne ekipe, ki zastopajo Univerzo v Mariboru.

Tokrat je potekalo srečanje s športnimi ekipami Univerze v Mariboru, od nogometašev, veslačev, plavalcev, odbojkarjev, do košarkarjev ter seveda tudi ženskih ekip. Pravkar so se študentje športniki vrnili z Euroijade, ki je potekala v Pragi v novembru z lepimi rezultati. Ženska odbojarska ekipa je osvojila 3. mesto, košarkarska ekipa 4. mesto in nogometna ekipa Univerze v Mariboru 5. mesto.

Oktobra smo na Univerzi v Mariboru ponovno oživel veslaške regate na Dravi. Veslači Univerze v Mariboru so v težkih pogojih, saj je bilo že precej hladno, osvojili prvo mesto in se tudi na mednarodnih tekmovanjih v tem letu uvrščali med prve.

Ekipa študentov – plavalcev Univerze v Mariboru se je v maju udeležila državnega univerzitetnega prvenstva v plavanju. Ekipa, ki jo je vodil prof. Silvester Lipošek je osvojila kar 11 posamičnih medalj (7 zlatih, 3 srebrne in 1 bronasto) ter 2 srebrni medalji v štafetnem plavanju.

Študent UM Erik Hren dosegel najboljši rezultat tekmovanja v moški konkurenci in študentka UM Kaja Perkovič je dosegla najboljši rezultat tekmovanja v ženski konkurenci. Na tekmovanju so naši tekmovalci (Hren, Modrič, Perkovič) dosegli 6 rekordov univerzitetnih tekmovanj.

Z začetkom novega študijskega leta so se ponovno pričele tekme v okviru Univerzitetne športne lige za prvaka Univerze v Mariboru, ki tradicionalno poteka pod okriljem Študentskega sveta UM. Letos v ligi tekmuje 34 fakultetnih ekip – fantje se med seboj lahko pomerijo v nogometu, košarki in odbojki, punce pa v odbojki. Vse tekme potekajo ob ponedeljkih in torkih popoldan v UŠC Leona Štuklja, prav tako se vsako leto tam odvija tudi finale.

Ob zaključku lanske sezone so na finalu meseca maja zmago v ženski odbojki domov odnesle punce iz Medicinske fakultete ter že tretje leto zapored ubranile naslov. Drugo mesto so zasedle punce iz PEF, tretje pa so bile študentke Filozofske fakultete. Med študenti so najboljši odbojkarji postali fantje iz Fakultete za elektrotehniko, računalništvo in informatiko (FERI), druga je bila ekipa iz Pedagoške fakultete, tretja pa iz Ekonomsko-poslovne fakultete. V košarki so slavili strojniki, drugi so bili medicinci, tretje mesto pa so zasedli FERI-jevci. V zadnji tekmi večera – nogometnem finalu – sta se pomerili ekipa FKKT in ekipa EPF. Slednjim je uspelo in kemiki so s 3:0 morali priznati poraz. Tretje mesto so zasedli nogometaši iz Pedagoške fakultete. Z veseljem in zanimanjem že pričakujejo letošnjo končnico lige.

NOVICE

DAN FERI 2016

➤ VLADKA KOŽUH LEDINEK

➤ PIA PREBEVŠEK

Dan Fakultete za elektrotehniko, računalništvo in informatiko Univerze v Mariboru je lani potekal v decembru. V okviru praznovanja se je program s podeljevanja nagrad razširil na celodnevni program.

Dogajanje se je pričelo z okroglo mizo na temo izzivi tehniškega izobraževanja v slovenskem prostoru, na kateri so sodelovali ravnatelji oz. predstavniki srednjih šol, katerih dijaki se v največji meri vpisujejo na FERI. Povezovanje srednjih šol s fakulteto si namreč želimo še izboljšati, zato je mnenje ravnateljev za nas izjemno pomembno. Le tretjina slovenskih dijakov se namreč odloča za tehniške in naravoslovne študijske programe, a so, kot je izpostavil dekan prof. dr. Borut Žalik, ravno ti poklici na trgu dela najbolj iskani.

Okrogli mizi je sledila otvoritev fotografske razstave Skodelica kave avtorja Boštjana Bračiča. Le-ta prikazuje 22 znanih Slovencev ob skodelici kave, ki je rdeča nit razstave. Črno-bele portrete spremljajo tonski posnetki modrih misli in življenjskih nasvetov portretirancev, ki lahko služijo kot navdih ne le mladim, temveč vsakomur, ki spozna, da je treba slediti svojim sanjam. Ideja za razstavo se je Boštjanu Bračiču, radijskemu moderatorju, glasbeniku in amaterskemu fotografu, porodila nekaj let nazaj ob novici, da mladi opuščajo študijske smeri, ki jih veselijo, ker ne verjamejo, da bodo dobili delo. K uresničitvi razstave je s pomočjo pri avdio izjavah portretirancev pomembno prispeval tudi FERI.

Sledilo je predavanje prof. dr. Andreja Brodnika z naslovom Matične celice izobraževanja prihodnosti. Andrej Brodnik je redni profesor na Fakulteti za računalništvo in informatiko Univerze v Ljubljani ter na Fakulteti za matematiko, naravoslovje in informacijske tehnologije Univerze

na Primorskem. Skozi predavanje je prisotnim razložil več o tem, kaj matične celice sploh so. Poudaril je, kako pomembno se je zavedati, da je za uspešno reševanje kakršnegakoli problema treba združiti vsa matična znanja, kot so naravoslovje, tehnologija, inženirstvo in matematika. Opozoril je na trenutno stanje slovenskega šolstva, ki se sooča prav s tem, da ustanove premalo razvijajo področja matičnih znanj. Prav tako je večkrat poudaril, da morajo vsi profesorji stremeti k temu, da bodo študenti pridobili znanje, primerljivo s študenti v svetu.

Zaključno dejanje dneva je bila slovesnost s podelitvijo priznanj. Po uvodni akademski himni Gaudeamus igitur, ki jo je zapel Mešani pevski zbor FERI, je zbrane nagovoril rektor UM prof. dr. Igor Tičar. Poudaril je kakovost in ugled Fakultete za elektrotehniko, računalništvo in informatiko ter uspehe njenih študentov v slovenskem in širšem evropskem prostoru. Zbranim je nekaj besed namenil tudi dekan FERI prof. dr. Borut Žalik, ki je na kratko predstavil najpomembnejše mejnike v letu 2016. Zatem je podelil priznanja najboljšim študentom in delavcem fakultete – priznanja za najboljše diplomantke in diplomante, priznanja za najboljše raziskovalne dosežke, priznanja za nadpovprečno angažiranost študentov in priznanja zaposlenim za pedagoško, raziskovalno in strokovno delo. Prav tako so manjšo pozornost prejeli tudi študenti, ki so v preteklem letu uspešno zaključili svoj doktorski študij.

Z že 16. dnem FERI smo se spomnili vseh, ki so v študijskem letu 2015/2016 pustili svojevrsten pečat, se zahvalili za trud, ki so ga vložili v svoje delo, in s tem pripomogli k prepoznavnosti ter kakovostnemu delu fakultete.

Poslovil se je zaslužni profesor dr. Miroljub Kljajić

Mnogo prezgodaj nas je zapustil eden izmed najuglednejših profesorjev in raziskovalcev na Univerzi v Mariboru, kjer je s svojim delovanjem na pedagoških in znanstvenoraziskovalnih področjih teorije sistemov, kibernetike in računalniške simulacije pustil neizbrisen pečat.

Zasl. prof. dr. Miroljub Kljajić je l. 1970 diplomiral na Fakulteti za elektrotehniko Univerze v Ljubljani in se zaposlil na Institutu Jožef Stefan kot podiplomski raziskovalec na Odseku za avtomatiko in biokibernetiko. Magistrsko nalogo Analiza, sinteza in časovno optimalna regulacija sistemov s časovnimi zakasnitvami je zagovarjal leta 1972 pri prof. dr. Francetu Bremšaku na Fakulteti za elektrotehniko Univerze v Ljubljani. Na isti instituciji je leta 1974 doktoriral z nalogo Kvantitativne metode evolucije hoda pri mentorju akademiku prof. dr. Lojzetu Vodovniku in somentorju akademiku prof. dr. Alojzu Kralju.

Od leta 1976 je bil zaposlen na Univerzi v Mariboru, kjer je bil leta 1986 izvoljen v naziv rednega profesorja za področja teorije sistemov, računalniške simulacije in kibernetike. Od leta 1991 do upokojitve je bil med drugim tudi ustanovitelj in predstojnik Laboratorija za kibernetiko in sisteme za podporo odločanju na Fakulteti za organizacijske vede Univerze v Mariboru.

Zasl. prof. dr. Miroljub Kljajić je na začetku raziskovalne poti delal na področju regulacije sistemov s časovnimi zakasnitvami. Teoretična dognanja je vpeljal v prakso pri razvoju regulacije gostote bakrene pulpe za rudnik Majdanpek. Je začetnik razvoja systemskega pristopa k evalvaciji hoje in problema merjenja ter kontrolnih principov. Razvil je namenske čevlje za merjenje vertikalne sile reakcije pri hoji in izračun točke ničelnega momenta pri hoji kot mere stabilnosti hoje. Za izum čevlja za merjenje vertikalne sile in njenega prijemališča med hojo je s sodelavci prejel nagrado Sklada Borisa Kidriča. Razvil je tudi matematični model trenutnega in dolgoročnega efekta večkanalne stimulacije na hojo paretičnih pacientov.

Svoje raziskovalne izkušnje je ustvarjalno prenesel in posplošil na modeliranje kompleksnih organizacijskih sistemov. Posplošil je Peirceov pristop k modeliranju in interpretaciji kompleksnih sistemov. Razvijal je pristope za uporabo principov systemske dinamike z namenom podpore odločanja v organizacijskih sistemih, kar je združeval tudi z ostalimi področji, kot so na primer mehke množice in evolucijski algoritmi. Njegov opus se je nadaljeval na področju uporabe poslovnih simulacijskih modelov za učenje in podporo odločanju. Svoje izkušnje je uporabil za razvoj simulacijskih modelov gospodarskega razvoja Kanarskih otokov, pa tudi ekološkega kmetijstva. Svoja dognanja s področja upravljanja kompleksnih sistemov je strnil v knjigi Teorija sistemov, v kateri je prišel do spoznanja, da je najboljša tista organizacijska struktura, ki jo opredeljuje 'minimalna upravljalna informacija z minimalno upravljalno energijo'.

Zasl. prof. dr. Miroljub Kljajić je avtor številnih izvirnih znanstvenih prispevkov in dobitnik mnogih priznanj za uspehe na raziskovalnem in pedagoškem področju. Mednarodno odmevnost njegovega raziskovalnega dela dokazujejo številni citati v uglednih znanstvenih revijah s faktorjem vpliva. Kot urednik ali član uredniškega odbora je sodeloval pri mnogih znanstvenih revijah in monografijah.

Bil je odličen mentor mladim raziskovalcem, kot član in vodja pa je sodeloval tudi v različnih raziskovalnih projektih in skupinah tako doma kot v tujini. Neizbrisen pečat je pustil kot ustanovitelj in dolgoletni vodja programske skupine Sistemi za podporo odločanju v elektronskem poslovanju. Prenos raziskovalnih dosežkov in dognanj v prakso je v karieri zasl. prof. dr. Miroljuba Kljajića igralo veliko vlogo, kar izkazujejo številni projekti z gospodarstvom.

Bil je profesor in raziskovalec z neprecenljivim občutkom za sočloveka in vedno pripravljen pomagati ter vzpodbujati slehernega posameznika.

Zasl. prof. dr. Miroljub Kljajić je bil vsekakor velika osebnost in velik človek – s svojim odličnim znanjem, predanostjo delu in znanstveno avtoriteto pa zgled mladim rodovom bodočih raziskovalcev.

FOTOREPORTAŽA Z UNIVERZE PRINCETON, NEW JERSEY, ZDA

➤ VANJA BOROVIAC

➤ FOTOGRAFIJE: PRINCETON UNIVERSITY, OFFICE OF COMMUNICATIONS

Univerza Princeton iz države New Jersey v Združenih državah Amerike je ena od vodilnih univerz v svetu. Ustanovljena je bila leta 1746 kot Visoka šola v New Jerseyju in tako se je imenovala 150 let. Med tem časom se je preselila v Princeton in se v letu 1896 preimenovala v Princeton University. Na tej zasebni univerzi je v minulem študijskem letu študiralo 8013 študentov, od tega 5277 na diplomskem in 2697 na podiplomskem študiju. Tujih študentov je 12 odstotkov.

Univerza Princeton je znana po tem, da pripravlja študente za vodilne funkcije na številnih področjih, predvsem pa v javnih in socialnih službah. Med njihovimi diplomanti so na primer ameriški predsedniki, kot sta bila Woodrow Wilson in James Madison, pa tudi 44 guvernerjev. Študentje univerze, zaposleni in diplomanti delujejo kot prostovoljci pri številnih humanitarnih projektih v New Jerseyju. Prav tako univerza podpira mnoge socialne projekte.

Na raziskovalnem področju delujejo na prenosu znanja. Poznani so po kakovostnem podiplomskem študiju. Interdisciplinarno delo se kaže v celem spektru različnih akademskih programov. Univerzitetni kampus je v samem centru ljubkega mesta Princeton. V kampusu je kar 190 stavb na 500 arih. Poleg tega posedujejo kar 1040 arov površin. Večina študentov biva v kampusu. Univerza je sestavljena iz 36 oddelkov in ponuja kar 53 interdisciplinarnih podiplomskih programov. Njihovih 10 knjižnic ima več kot 16 milijonov enot.

Na Univerzi Princeton, ki je ena od največjih zasebnih univerz v ZDA, je zaposlenih 6600 uslužbencev. Od tega je pedagogov in raziskovalcev 1238. Vsako leto jo obiše kar 800 tisoč obiskovalcev.

Med predavatelji na tej elitni univerzi je trenutno kar 10 Nobelovih nagajencev s področij fizike, literature, psihologije, medicine in ekonomije. Prav tako so med zaposlenimi številni prejemniki drugih nagrad.

Predavatelj	Nobelova nagrada	Leto
Philip W. Anderson	fizika	1977
Toni Morrison	literatura	1993
Joseph H. Taylor	fizika	1993
Eric F. Wieschaus	Psihologija/medicina	1995
Daniel C. Tsui	fizika	1998
Daniel Kahneman	ekonomija	2002
David J. Gross	fizika	2004
Paul Krugman	ekonomija	2008
Christopher Sims	ekonomija	2011
Angus Deaton	ekonomija	2015
F. Duncan Haldane	fizika	2016

Ustvari si priložnost!